

Adı:

Soyadı:

Sınıf:

No.:

Tarih:

Puan:

KAZANIM: 10.1.1: Edebiyatın tarih ve din ile ilişkisini bilir.

1. Sonra, düşman ordusu kuvâyi külliyesini ihâta ettik
Aslıhanlar civarında
30 Ağustos'a kadar.
(...)
Sonra.
Sonra, 9 Eylül'de İzmir'e girdik
ve Kayserili bir nefer
yanan şehrin kızılıtsı içinde gelip
öfkeden, sevinçten, ümitten ağlıya ağlıya,
Güneyden Kuzeye,
Doğudan Batıya,
Türk halkıyla beraber
seyretti İzmir rıhtımından Akdeniz'i.

Bu dizeler edebiyatın hangi bilim dalıyla ilişkisine örnektir, açıklayınız?

2. Cennet cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver anları
Bana seni gerek seni
Yunus'durur benim adım
Gün geçtikçe artar odum
İki cihanda maksudum
Bana seni gerek seni

Bu dizeler edebiyatın hangi bilim dalıyla ilişkisine örnektir, açıklayınız?

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.1.2: Ürünlerin ve eserlerin Türk edebiyatında hangi döneme ve sanatçıya ait olduğunu bilir.

3. KOŞUK

Tumluğ kelip kapsadı
Kutluğ yayığ tepsedi
Karlap ajun yapsadı
Et yin üşüp emrişür

Günümüz Türkçesiyle

Soğuk gelip kapladı;
Kutlu yazı çekemedi;
Kar yağarak dünyayı kapattı;
Vücut üşüyerek titriyor.

Bu dizeler Türk edebiyatının hangi dönemine aittir, açıklayınız.

4. Aşağıda verilen eser ve dönemleri doğru biçimde eşleştiriniz.

- a) *Kutadgu Bilig* () Sözlü Dönem
b) *Garipname* () Yazılı Dönem
c) *Köktürk Kitabeleri* () Geçiş Dönemi
d) *Ergenekon Destanı* () Divan edebiyatı

5. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri, uygun sözcüklerle doğru biçimde doldurunuz.

- a) Halk arasında söyleyeni belli olmayan bir ürüne ---- denir.
b) *Altun Yaruk* ---- Dönemi'nde oluşturulmuştur.
c) Türk edebiyatında ilk mesnevi örneği ---- adlı eserdir.
d) Eski Türkçe Dönemi ---- ve ---- edebiyat olarak ikiye ayrılır.
e) Günümüzde 1 Kasım 1928 tarihinde kabul edilen ---- alfabesi kullanılmaktadır.

Yazılı Sınav Soruları

6. Aşağıda verilen sanatçı-eser eşleştirmelerini yapınız.

() <i>Harname</i>	a. Samipaşazade Sezai
() <i>Küçük Şeyler</i>	b. Ömer Seyfettin
() <i>Bir Aşkın Tarihi</i>	c. Anonim
() <i>Beyaz Lale</i>	d. Mehmet Rauf
() <i>Tahir ile Zühre</i>	e. Şeyhî

KAZANIM: 10.1.3: Türk edebiyatının tarihî dönemlerini, özelliklerini ve kullandığı alfabeleri ve Türkçenin tarihî gelişimini bilir.

7. Aşağıdaki cümlelerin doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

- () Koşuk, sagu, destan yazılı edebiyata ait ürünlerdir.
- () *İrk Bitig*, *Altun Yaruk* gibi eserler Göktürkçe ile yazılmıştır.
- () *Kutadgu Bilig*, Geçiş Dönemi Edebiyatı'na ait eserdir.
- () Türkçenin ilk yazılı belgeleri Uygur Dönemi'nde yazılmıştır.
- () Türkiye Türkçesi, Batı Türkçenin koludur.

8. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz.

- Türk edebiyatı ---- , ---- ve ---- olarak üç ana döneme ayrılır.
- Türkler, tarih boyunca ---- , ---- , ---- ve ---- alfabelerini kullanmışlardır.
- İslamiyet etkisinde gelişen Türk edebiyatı ---- ve ---- edebiyatı olmak üzere ikiye ayrılır.

Yazılı Sınav Soruları

9. Aşağıdaki kutucuklarda "GİRİŞ" ünitesi ile ilgili soruların cevapları bulunmaktadır. Buna göre kutucuklarda yer alan harfleri boş bırakılan yerlere yazarak soruları cevaplayınız. (Soruların birden fazla cevabı olabileceğini göz önünde bulundurunuz.)

A Yeni Lisan	B Dil	C Tarih	Ç Sözlü Dönem	D Divan-ı Hikmet
E Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı	F Orhun Yazıtları	G Eski Anadolu Türkçesi	Ğ Göktürkçe	H İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı

- a) Yukarıda harf ile gösterilen kutucuklardan hangisi ya da hangileri Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında etkili olmuştur? (.....)
- b) Yukarıda harf ile gösterilen kutucuklardan hangisi ya da hangileri Türk edebiyatının ana dönemlerindedir? (.....)
- c) Yukarıda harf ile gösterilen kutucuklardan hangisi ya da hangileri Türklerin kullandığı alfabelerdendir? (.....)
- ç) Yukarıda harf ile gösterilen kutucuklardan hangisi ya da hangileri destan, sav, sagu, koşuk kavramlarıyla ilgilidir? (.....)
- d) Yukarıda harf ile gösterilen kutucuklardan hangisi XIII. yüzyıldan XVI. yüzyıla kadar devam eden Türkçeyi kapsayan Türkçenin tarihî dönemidir? (.....)
- e) Yukarıda harf ile gösterilen kutucuklardan hangisi Türkiye Türkçesinin başlamasını sağlayan makaledir? (.....)
- f) Yukarıda harf ile gösterilen kutucuklardan hangisi Eski Türkçe Dönemi'ne ait bir eserdir? (.....)

10. Batı Türkçesi, Hazar Denizi'nin güneyinden geçerek batıya gelip yerleşen Oğuz Türklerinin yazı dilidir. Türkçenin Eski Türkçeden sonra görülen iki kolundan birini oluşturur. XIII. yüzyıldan günümüze kadar kesintisiz devam etmiştir. Diğer yazı dillerine göre daha çok gelişme göstermiştir.

Batı Türkçesinin alt kollarını yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.1.5: Metinden hareketle dil bilgisi çalışması yapar. (Noktalama İşaretleri)

11. Aşağıdaki parçada hangi sözcüklerde düzeltme işareti (^) kullanılmalıdır?

Tarihi şahsiyetlerin tarihte üstlendikleri rolün haricinde yaşantılarına ait örneklerin belli bir olay örgüsü dahilinde anlatımı edebiyat biliminin, edebiyatçıların, roman ve hikaye sanatının işleri arasında yer alır. Edebi eserin tarih öğretmek gibi bir işlevi olmasa da tarih bilimini anlama ve sevdirmeye yolunda etkin bir rolü vardır. Bu bağlamda tarihçinin yazdıklarıyla sunulan bir tarihsel olay veya şahsiyet, edebiyat ve edebi mahsuller vasıtasıyla ilgi alanı haline getirilebilir.

12. Geçmiş zamanlara ait bir edebî eseri layıkıyla ve tarihî manasıyla anlamak için önce o devrin (I) genel hayatını, yaşayış ve düşünüş tarzlarını, o devir insanların hayat ve evren hakkında neler bildiklerini öğrenmemiz gerekir. Demek oluyor ki (II) edebiyat tarihi, bir milletin coğrafi çevresini; din, hukuk (III) ahlak, iktisat (IV) güzel sanatlar gibi kurumlarını (V) siyasi hayatını genel yapısıyla gösteren medeniyet tarihinin ya da genel ve yaygın anlamıyla "tarih" in çerçevesi içinde incelenmelidir.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangilerine virgül (,) konmaz, nedenleriyle açıklayınız.

13. İslamlaşmayla birlikte edebiyat ve din ilişkisi daha zengin bir mahiyet kazanmıştır. Nitekim Türkler, İslamlaşma sürecinde tabii bir kültür değişimi yaşamış; yeni bir estetik anlayış içerisinde kendilerini bulmuşlardır. Bu estetik anlayış; dünya görüşünde, yaratılış anlayışında hayat ve varlık tasavvurunda kendini göstermiştir.

Bu parçadaki noktalı virgüllerin kullanım amaçlarını açıklayınız.

14. Türkler () tarih boyunca çeşitli coğrafyalarda yaşamış () birçok toplumla etkileşim hâlinde olmuş bir ulustur. Bunun sonucu olarak etkileşim hâlinde olduğu uluslara sözcük vermiş () o uluslardan sözcük almıştır. Özellikle dinî ve siyasi etkiler, alfabe değişikliklerine de sebep olmuş () böylece Türkler birçok alfabe kullanmıştır. Bunların başlıcaları Göktürk, Uygur, Arap, Kiril ve Latin alfabeleridir ()

Bu parçada yay ayrıçlarla boş bırakılan yerlere getirilmesi gereken noktalama işaretlerini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

15. Başlangıçta tarih () edebiyatın bir biçimi olarak yer almaktayken 19. yy () da tarihçilerin kendi bilimsel yöntemlerini kullanarak tarih () edebiyat arasındaki ayrımı inşa ettikleri görülür. Böylece edebiyat () insanın duygu ve düşüncelerinin, felsefi yaklaşımlarının ifadesi () tarih ise insanoğlunun zaman içinde yaşadığı vakaların kaydı olarak ayrışır.

Bu parçada yay ayraçlarla boş bırakılan yerlere getirilmesi gereken noktalama işaretlerini yazınız.

KAZANIM: 10.1.6: Metinden hareketle dil bilgisi çalışması yapar. (Yazım Kuralları)

16. Kimbilir, belki bir gün karşımıza ceylan derisine yazılmış bir kitap, mağarada bulunmuş bir kaynak, sarp kayaların doruklarında düz bir kayanın yüzeyine yazılmış ve iki bin yıl önceye tarihlenmiş bir yazıtla karşılaşacağız. Bunu bilmek veya tahmin etmek zordur. Fakat dünyanın en ünlü biliminsanları bile Türkçenin en az beş bin yıllık bir geçmişi olduğu görüşünde birleşirler. Buradan şöyle bir sonuç çıkara biliriz: Türkçe Dünya'nın en eski dillerinden biridir. Çince gibi, Arapça gibi, Farsça gibi. Miladi 730'larda atalarımız *Orhun Yazıtları*'nı diktiği zaman ne İngilizce ne Almanca ne Fransızca vardı. O gün yaşayan dillerden bir çoğu bugün dil mezarlığında yerlerini aldılar.

Bu parçada yazımı yanlış sözcükleri bularak doğrularını yazınız.

17. Edebiyat, genel ve geniş kapsamıyla yazılı söz demektir. Bu nedenle "Yazın" terimi de kullanılır edebiyat yerine. Salt söze dayanan bir edebiyat yok mudur? Vardır elbette. Nitekim yazılı edebiyattan önce, bugünde varlığını sürdüren söylencelere (efsanelere), halk geleneklerine dayanan, ulusların ilkel düşüncelerini yansıtan, doğa-insan ilişkilerine ayna tutan bir sözlü edebiyat vardı. Bugün de vardır. Ne ki her toplum kendi edebiyatını saptama, gelecek kuşaklara ve insanlığa sunma isteğini duyduğu zaman bu sözlü ürünleri de yazılı hale getirecektir.

Bu parçadaki yazımı yanlış sözcüklerin altını çiziniz.

18. Üniversiteden 1947'de mezun olduktan sonra bir süre Boğaziçi Lisesi'nde Türkçe Öğretmenliği yaptı. 1950'de aynı üniversitenin mezun olduğu bölümüne asistan oldu. 1962'de *Dede Korkut Hikayeleri* üzerine yaptığı çalışmayla doçent unvanını aldı. 1964'de Eski Türk Dili Kürsüsünün başkanlığı görevine getirildi. 1971'de Orhun Abideleri ve Azeri Türkçesi üzerine hazırladığı tez çalışmalarıyla profesör oldu. Uzun yıllar Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün başkanlığı görevini yürüttü.

Bu parçada yazımı yanlış sözcükleri bularak doğrularını yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

19. Bilindiği gibi Türkler -İslamiyeti kabul etmeden önceleri- Şamanlık, Mani ve Buda gibi kültür çevrelerinin etkisinde kalmışlar; belli bir ölçüde, bu kültürlerle beslenmiş şiir ve sanat eserleride meydana getirmişlerdir. Ancak bu çağlardan bize yetişebilen hiç bir verim, İslam kültürü ile gelişen Türk düşünce, duygu, sanat mahsüllerinin sahip olduğu güzelliğe, zevke ve işlenmişliğe malik değildir. Ama bunlarda da Türk Milleti'nin heyecanlarını, arzularını, ruhundan doğan duygularını -bir dereceye kadar- sezme, bulma mümkündür.

Bu parçada yazımı yanlış sözcükleri bularak doğrularını yazınız.

20. Aşağıdaki parçada geçen yazım yanlışlarını bularak bunların doğrusunu yazınız.

Şehirlerde giderek artan bir betonlaşma hareketi vardı. Yaşadığımız evde bundan nasibini alacaktı. Sonra âdetâ bir yorgunluk hissettim. Akşam ki yemekten olacağını düşündüm. Ama sonra uzun süredir yaptığım ve sayısı otuzbeşi bulan mekik hareketi aklıma geldi.

KAZANIM: 10.2.1: Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

21. “Hanım, bu yiğit senin oğlun mudur?” “Evet benim oğlumdur.” dedi. Dediler:

“Şimdi incinme Hanım, önce onun elini öptüğümüze, eğer senin oğlun olmasaydı bizim malımız Gürcistan'da gitmişti, hepimiz esir olmuştuk.” Pay Püre Bey der:

(...) Bre, bu oğlana ad koyacak kadar var mıdır?” “Evet sultanım, fazladır.” dediler.

Pay Püre Bey kudretli Oğuz beylerini çağırdı misafir etti.

Dedem Korkut geldi, oğlana ad koydu, der:

*Ünümü anla sözümü dinle Pay Püre Bey
Allah Teâlâ sana bir oğul vermiş tutu versin
Ak sancak kaldırıncâ Müslümanlar arkası olsun
Karşı yatan kara karlı dağlardan aşar olsa
Allah Teâlâ senin oğluna aşıt versin
Kanlı kanlı sulardan geçer olsa geçit versin*

Bu parça ile ilgili aşağıdaki cümlelerin yanındaki ayrıca cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- Durum hikâyesinden alınmıştır. ()
- Nazım-nesir karışık oluşturulmuştur. ()
- İslamiyet'in etkisi görülmektedir. ()
- Yazarı Dede Korkut'tur. ()
- Olağanüstülükler yer vermiştir. ()

Yazılı Sınav Soruları

22. Meğer hanım, Oğuz'da Duha Koca oğlu Deli Dumrul derlerdi bir er var idi. Bir kuru çayın üzerine bir köprü yaptırmıştı. Geçeninden otuz üç akçe alırdı, geçmeyeninden döve döve kırk akçe alırdı. Bunu niçin böyle ederdin? Onun için ki: "Benden deli, benden güçlü er var mıdır ki çıksın benimle savaşsın, benim erliğim, bahadırılığım, kahramanlığım, yiğitliğim Rum'a, Şam'a gitsin, ün salsın." der idi.

Meğer bir gün köprüsünün yanında bir bölük oba konmuştu. O obada bir iyi güzel yiğit hasta düşmüştü. Allah'ın emriyle o yiğit öldü. Kimi oğul diye, kimi kardeş diye ağladı. O yiğit üzerine dehşetli kara feryat koptu.

Bu parça hangi edebî metinden alınmıştır, bu türün dört (4) özelliğini yazınız.

23. *Bu sözler, Allah Teâlâ'nın hoşuna gider. Azrail'e canının yerine can bulması karşılığında Deli Dumrul'u bağışlayacağını söyler. Azrail, bunu Deli Dumrul'a iletir. Deli Dumrul'un aklına hemen anne ve babası gelir. Can istemek için önce babasının yanına gider. Azrail'le yaşadıklarını anlatır ve babasından canının yerine can ister.*

Babası der:

"Oğul oğul ay oğul

Canımın parçası oğul

Doğduğunda dokuz erkek deve kestiğim aslan oğul

Penceresi altın otağımın kabzası oğul

Kaza benzer kızımın gelinimin çiçeği oğul

Karşı yatan kara dağım gerek ise

Söyle gelsin Azrail'in yaylası olsun

Soğuk soğuk pınarlarım gerek ise

Ona binek olsun

Dede Korkut Hikâyesi'nden alınan bu metinden hareketle metnin beş özelliğini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.2.2: Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini, şahıs kadrosunun özelliklerini, metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

24. Basat der: Elbette varırım. Kazan der: Sen bilirsin. Babası ağladı, der: Oğul ocağımı sahipsiz koyma, kerem eyle, varma, dedi. Basat der: Yok aksakallı aziz baba varırım, dedi, dinlemedi. Okluğundan bir tutam ok çıkardı, beline soktu, kılıcını omzundan çaprazlama kuşandı, yayını koluna taktı, eteklerini kıvırdı, babasının anasının elini öptü, helalleşti, "Hoşça kalın!" diyerek evden ayrıldı.

Tepegöz'ün bulunduğu Salahana Kayası'na geldi. Gördü Tepegöz güneşe karşı yatıyor. Çekti belinden bir ok çıkardı. Tepegöz'ün sırtına bir ok vurdu. Ok geçmedi, parçalandı. Bir daha attı. O da parça parça oldu. Tepegöz ihtiyarlara dedi: "Bu yerin sineği bizi usandırdı." dedi. Basat bir daha attı. O da parçalandı. Bir parçası Tepegöz'ün önüne düştü. Tepegöz sıçradı baktı. Basat'ı gördü, eli yarıldı, yedi yerden kapı açıldı. Birinden dışarı çıktı. Tepegöz künbede elini soktu, öyle kaçtı ki künbet altüst oldu. Tepegöz der: Oğlan kurtuldun mu? Basat der: Tanrı'm kurtardı, dedi. Tepegöz der: Sana ölüm yokmuş, şu mağarayı gördün mü? Basat der: Gördüm. Der: Orda iki kılıç var, biri kınılı biri kınısız, o kınısız keser benim başımı, var getir, benim başımı kes, dedi.

Aşağıda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- a) Anlatıcı: ----
Bakış açısı: ----
- b) Kişiler: ----
- c) Mekân: ----

Yazılı Sınav Soruları

25. Bir gün köşkün penceresinden yola bakarken bir kişinin Tahir'in türkülerini söyleyerek gittiğini gördü. Yine saçını başını yolarak ağlamaya başladı. Bu tarafta da Tahir elinde sazı ile bağ, bahçe demeyip dolaşıyordu. Bir gün belki görürüm ümidiyle köşkün altına geldi ve şu türküyü söyledi.

Aldı Tahir:

Yürü hakikatsiz Zühre
Ahdinde durmaz Zühre
Beni ne tez unuttun
Ahdine bîvefa Zühre

Zühre bu türküyü duyar duymaz pencereyi açtı. Dadısı "Aman efendim açma, bütün gözcüler sizi gözetirler. Su uyur düşman uyumaz!" dediyse de Zühre dinlemedi ve şu türküyü söyledi.

Aldı Zühre:

Hemden bana zar oldu
Köşk başıma dar oldu
İncitme beni Tahir
Yeter bana har oldu
dedi. Zühre'yi gören Tahir bayılacak gibi oldu.

Bu parça ile ilgili aşağıda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- a) Anlatıcı: ----
Bakış açısı: ----
b) Kişiler: ----
c) Mekân: ----

26. Otuz üç sene önce, evliliğin ilk aylarında, aşkın ebediliğine, sevdanın ölümsüzlüğüne yeminler eden âşıkane diller, kendisinin kedilere, her türlü mana ve meziyetten mahrum keyfi bir eğilime feda olduğunu işitmek, insanlık değerleri ve karı kocalık haysiyetini çiğnediğinden artık bu hâle bir son vermenin kesin kararını almıştı. Zavallı koca! Karısının idare ettiği eve toplayıp aldığı yirmi otuz kedinin rahatsızlıklarından ve sıkıntılarında artık usanmıştı. Evin içinde, ev sahibinden ziyade, amirce bir gidişle kuyruklarını kaldırıp bu mutsuz kocaya aşağılayan gözlerle bakarak dolaşan bu kibirli hayvanlar kanepelerini istila etmiş, koltuk ve sandalyelerinde uyurlar, üstelik o senenin soğuk kışında ısınmak için yaktığı ateşin karşısında düşünürler. Sofalarında, odalarında kulak tırmalayan sesleriyle kavga ederlerdi. Günden güne küstahça tavırlarını artırarak çoğalan kediler bu adama evinde oturacak bir yer bırakmamaya başladılar.

Bu parça ile ilgili aşağıda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- a) Anlatıcı: ----
Bakış açısı: ----
b) Kişiler: ----
c) Mekân: ----
Zaman: ----

Yazılı Sınav Soruları

27. O zaman alışkanlık edinmiştim. Babamın yüz kişiye ikametgâh olan konağında düzenlenmiş derslerimizi bitirdikten sonra akşamüzeri çoğu kere Taşkasap'tan Beyazıt'a kadar yayan gidip gelirdim. Bu şaşmaz olan akşam gidiş ve dönüşünde, daima bir adama tesadüf ederdim ki umursamazlıktan uzamış saçları geniş alnının üzerine dökülerek, derin düşünceler içinde dalgın dalgın attığı adımlarıyla ikide bir sendeler ve düşmemek için hemen kendini toplardı. Bir kere kendi kendime, "Bu büyük adam kimdir?" diye sordum. Bu zannım, bu sorum sebepsiz değildi. Çünkü bu adamın her hâl ve tavrını o günlerde Fransızca hocamızdan okuduğum "Büyük Adamların Hayatı" adlı kitabın tarifle ine ve nitelendirmelerine tamamıyla uygun buluyordum.

Bu parça ile ilgili aşağıda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- a) Anlatıcı: ----
Bakış açısı: ----
- b) Kişiler: ----
- c) Mekân: ----
Zaman: ----

28. • Gözlemci ve tanrısal bakış açısında ---- anlatıcıya başvurulur.
• İç konuşma tekniğinde anlatıcı aradan çekilir, anlatım ---- ağızdan yapılır.

Yukarıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüklerle doldurunuz.

29. Frenk yine inanmıyordu. Mavi gözleri birdenbire bulutlanmıştı. Yalanımı yakalamış gibi başını salladı:

- Ya o mukaddes sular?.. Onlara ne diyeceksin azizim, dedi.
– Gece yağmur yağdı. Sütannemin sandık odası, bildim bileli akar. Tavandan damlayacak yağmur suları yerleri ıslatmasın diye geceleyin Karanfil, o kapları odaya sıra sıra dizmiş olmalı, dedim.

Frenk, evlerimizin üzerindeki "Maşallah" levhalarını millî bir sigorta şirketinin işaretleri, saçaklarımızda sallanan nazarlık pabuçlarını, damdan dama kaçan hırsızların oralara takılıp kalmış ayakkabıları zanneden meşhur millettaşları gibi, bir an durdu, düşündü. Yutkundü. Elinde açık kalan defterini cebine soktu. Ben hâlâ duruyor duruyor, gülüyordum.

Bu parça ile ilgili aşağıda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

- a) Anlatıcı: ----
Bakış açısı: ----
- b) Kişiler: ----
- c) Mekân: ----

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.2.3: Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.

30. Dirse Han, hatununun sözünü tuttu. Büyük bir ziyafet verdi, dilek diledi. Attan aygır, deveden erkek deve, koyundan koç kestirdi. İç Oğuz, Dış Oğuz beylerini başına topladı. Aç görse doyurdu. Çıplak görse donattı. Borçluyu borcundan kurtardı. Tepe gibi et yığdı, göl gibi içki yığdı. El kaldırdılar, dilek dilediler. Bir ağzı dualının hayır duası ile yüce Allah bir çocuk verdi. Hatunu hamile oldu. Bir nice müddetten sonra bir oğlan doğurdu. Oğlancı bir dadıya verdiler. Oğlan On beş yaşına girdi. At ayağı çabuk, ozan dili çevik olur. Her kemikli gelişir, kaburgalı büyür. Oğlan on beş yaşına girdi. Oğlanın babası Bayındır Han'ın ordusuna karıştı Bayındır Han'ın bir boğası, bir de erkek devesi vardı. O boğa bir sert taşa boynuz vursa, un gibi öğütürdü. Bir yazın bir güzün boğa ile erkek deveyi savaştırırlardı. Bayındır Han, kudretli oğuz beyleri seyreder eğlenirdi. Yine bir gün, boğayı ahırdan çıkardılar. Üç kişi sağ yanından üç kişi sol yanından demir zincirlerle bağlamışlar, tutuyorlardı. Gelip meydanın ortasında bırakı verdiler. O sırada Dirse Han'ın oğlancığın meydanda emsalleriyle âşık oynuyordu.

Bu parçanın anlatım biçimi nedir? Açıklayınız.

31. At sesine uyanan Tahir, yanında bir derviş görür. Derviş onu atına alır ve gözlerini kapatmasını söyler. gittikten sonra Tahir'e gözlerini açmasını söyleyerek onu Zühre'nin köşkünün önünde indirir. Davul zurna sesleri duyan Tahir, Zühre'nin dadısını bulur ve ondan Zühre'nin düğünü olduğunu öğrenir. Kadın kıyafetleri giyerek düğüne gelen Tahir, Zühre'yi bulur ve hamama giderken kaçmaya karar verirler. Arap köle yine Tahir'i fark eder ve padişaha haber verir. Padişah Tahir'i yakalattırır ve mecliste kızını anmadan üç hane türkü söylerse onu affedeceğini açıklar. Tahir iki hane türküyü söyler fakat üçüncüde Zühre'nin içeri girdiğini görür ve onun ismini kullanır.

Bu parçanın anlatım biçimi nedir? Açıklayınız.

32. Otuz üç sene önce, evliliğin ilk aylarında, aşkın ebediliğine, sevdanın ölümsüzlüğüne yeminler eden âşıkane diller, kendisinin kedilere, her türlü mana ve meziyetten mahrum keyfi bir eğilime feda olduğunu işitmek, insanlık değerleri ve karı kocalık haysiyetini çiğnediğinden artık bu hâle bir son vermenin kesin kararını almıştı. Zavallı koca! Karısının idare ettiği eve toplayıp aldığı yirmi otuz kedinin rahatsızlıklarından ve sıkıntılarında artık usanmıştı. Evin içinde, ev sahibinden ziyade, amirce bir gidişle kuyruklarını kaldırıp bu mutsuz kocaya aşağılayan gözlerle bakarak dolaşan bu kibirli hayvanlar kanepelerini istila etmiş, koltuk ve sandalyelerinde uyurlar, üstelik o senenin soğuk kışında ısınmak için yaktığı ateşin karşısında düşünürler. Sofalarında, odalarında kulak tırmalayan sesleriyle kavga ederlerdi. Günden güne küstahça tavırlarını artırarak çoğalan kediler bu adama evinde oturacak bir yer bırakmamaya başladılar.

Bu parçanın anlatımında kullanılan anlatım biçimlerini ve tekniklerini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

33. Çocuk evden bir daha dönememek üzere ayrıldığı gün de her şey böyle sakindi. Tartışmamışlardı, sesleri yükselmemişti. Artık çok geç olduğunu, onu döndüremeyeceğini, o buluttan ve hayalden dünyanın çekiciliğiyle boy ölçüşemeyeceğini biliyordu. “Bu sonu biz hazırladık. Onu, büyük işlere, yüce amaçlara adanmış hayatımızın gereksiz bir eki, olmasa da olur parçası gibi peşimizden sürüklerken biz çizdik kaderini. Artık pişman olmak için bile çok geç.” Birkaç parça eşyasını ve belki de artık hiç işine yaramayacak, hiç çalmayacağı, bir küçücük tutam uyuşturucu değerindeki gitarını almış çıkarken: “Birbirimize çok benziyoruz anne.” demişti. “İkimiz de hayalleri seviyoruz. Yalnızca, hayallerimiz farklı. Sen yeryüzü cennetinin peşindesin; benimki çok daha zahmetsiz. Biraz duman, birkaç hap, bir iğne yetiyor.”

Bu parçanın anlatımında kullanılan anlatım biçimlerini ve tekniklerini yazınız.

34. I. Hikâye türünde ---- ve ---- anlatım biçimi kullanılır.
II. ---- anlatım tekniği, âdeta bir sayıklamayı andırır; ifade edilenler arasında mantıksal bir bağ olmayabilir.
III. Hikâyelerde karşılıklı konuşmalar ---- tekniğiyle verilir.
IV. Eserde ele alınan olayların ve durumların okuyucuya anlatıcı tarafından aktarıldığı anlatım tekniğine ---- denir.

Yukarıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüklerle doldurunuz.

35. En sevdiğimiz şey atları. Dadaruh’la beraber onları suya götürmek, çıplak sırtlarına binmek ne doyulmaz bir zevkti. Hasan korkar, yalnız binmezdi. Dadaruh, onu kendi önüne alırdı. Torbalara arpa koymak, yemliklere ot doldurmak, ahırını süpürmek, gübreleri kaldırmak en eğlenceli oyundan bile daha çok hoşumuza gidiyordu. Hele tımar... Bu, en zevkli şeydi. Dadaruh, eline kaşığı alıp işe başladı mı tıkı... tıkı... tık! Tıpkı bir saat gibi... Yerimde duramaz: Ben de yapacağım” diye tuttururdum. O zaman Dadaruh beni Tosun’un sırtına koyar, elime kaşığı verir:

“Haydi yap.” derdi.

Bu demir aleti hayvanın üstüne sürer ama o ahenkli tıkırtıyı çıkaramazdım.

“Kuyruğunu sallıyor mu?”

“Sallıyor.”

Bu parçanın anlatımında kullanılan anlatım biçimlerini ve tekniklerini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.2.4: Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

36. Bey arkasından bu kadar atlılar saldıysa da arayıp izini dahi bulamadılar. Birisi gelip haber verdi ki “Ben yolda giderken onlara rasgeldim; birer ata binmişler, Teke’ye gidiyorlardı.” dedi. Kerem bu haberi alınca bir kere daha ah edip beyin ayağına kapandı. “Aman beyim dostluğun ziyade oldu. Ben öyle olacağını bilirdim. Allahısmarladık!” deyip yola revan oldu. Bir gün Teke’ye vasıl olup bir kahveye indiler. Yanlarında biraz ahbap gelip türkü niyaz ettiler. Kerem aldı sazı eline bakalım ne dedi?

Aldı Kerem:

Yüzün görme muhannetin, namerdin,
Başın alıp çevresinden kaçta gör.
Şirin olur muhabbetin badesi,
İçer isen mert elinden içe gör.

Bu parça ile ilgili aşağıdaki cümlelerin yanındaki ayrıca cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- Aşk temalı bir halk hikâyesinden alınmıştır. ()
- İslamiyet öncesi Türk edebiyatının ürünüdür. ()
- Nazım-nesir karışık oluşturulmuştur. ()
- Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. ()
- Coşku ve heyecana bağlı metinden alınmıştır. ()

37. Padişah gazaba gelip adamlarını gönderdi. Askerler köşkün altına geldiklerinde Tahir ile Zühre’yi karşılıklı türküler söyleyerek ağlarken buldular. Hemen Tahir’in üzerine atılıp tuttular, alıp doğru padişaha götürdüler. Padişah, verdiği sözü unutup “Cellat!” diye bağırdı. Vezirler ayağa kalkıp padişahın Tahir’i affetmesini istediler. Padişah vezirlerini kırmadı ve “Tez, Mardin şehrine sürülsün, bir daha bu diyara gelmesin, eğer bundan sonra bu şehirde görürsem, rica falan dinlemez, öldürtürüm!” dedi. Vezirler Tahir’i, celladın elinden alıp, yanına beş on adam koyup Mardin şehrine göndermek için yola çıkardı. Tahir giderken köşkün altından geçtiği sırada pencereye bakıp derin bir ah çekip ağlamaya başladı ve şu türküyü söyledi:

Aldı Tahir:

Uyanır mı yârdan
Yiğit vazgelir mi yârdan
Gözü çıkası baban
Beni sürdürdü bu diyardan

Bu parça metin türlerinin hangisinden alınmıştır? Bu metin türünün dört (4) özelliğini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.2.5: Metnin olay örgüsünü belirler.

38. • Hikâyeye başlanmadan önce anlatıcının dinleyiciyi hazırlamak için söylediği türkü ve okuduğu şiiri içeren bölümdür. (----)
- Halk hikâyesinin giriş bölümüdür. Burada âşık, dinleyicilerin dikkatini çekmek birtakım tekerlemeler söyler ve kahramanlar tanıtılır. Eski kahraman ve âşıklar da bu bölümde anılabilir. (----)
- Bu bölümde ise halk hikâyesinin esas konusu anlatılır. Halk hikâyesinin en uzun ve ana bölümü burasıdır. (----)
- Bu bölümde ise halk hikâyesi sonlandırılır. Kavuşamayan tüm âşıklar için bir dua edilir. Bu bölüm genellikle anlatıcı tarafından "Ustamızın adı Hıdır, elimizden gelen budur." sözleriyle biter. (----)
- Hikâye bittiğinde hikâyeden bağımsız olarak anlatılan efsanelerin yer aldığı bölümdür. (----)

Bu cümleler halk hikâyelerinin bölümlerini ifade etmektedir, boş bırakılan yerlere halk hikâyelerinin bölümlerinden uygun olanlarını yazınız.

KAZANIM: 10.2. 6. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

39. Zühre Sultan, sesi duyunca, yatağından sıçrayıp "Acep bu saz çalan kim ola ki?" diye pencereye gelince Tahir'i gördü. Ancak yedi yılda Tahir'in saçları beline kadar uzamış ve üstü başı perişan hâle gelmişti. Zühre onu tanıyamadı, dikkatli bakınca Tahir olduğunu anladı. Hemen bin altın atıp "Al benim sevgili efendim üstünü başını düzelt, temizlen. Filan yerde senin dadın var, onun evine git, bakalım ayine-i devran ne gösterir?" dedi. Sonra, "Belki bir yaramaz adam Tahir'i görür, varıp babama söyler, Tahir'ime zarar verirler." diye pencereyi kapatıp içeri girdi.

Bu parçanın alındığı türe ait beş (5) eser yazınız.

40. • *Risaletü'n-Nushiyye*
- *Garibname*
- *İskendername*
- *Vesiletü'n-Necat*
- *Harname*

Mesnevi türündeki bu eserlerin sanatçılarını karşılarına yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

41. I. *Yusuf u Züleyha* a) Mevlâna
II. *Leyla vü Mecnun* b) Nabi
III. *Hayriye* c) Şeyh Galip
IV. *Hüsn ü Aşk* d) Fuzuli
V. *Mesnevi* e) Şeyyad Hamza

Numaralanmış mesnevi türündeki eserleri sanatçılarına göre eşleyiniz.

42. I. *Muhayyelat-ı Aziz Efendi* () Emin Nihat Bey
II. *Müsameretname* () Boccaccio
III. *Letaif-i Rivayat* () Samipaşazade Sezai
IV. *Küçük Şeyler* () Giritli Ali Aziz Efendi
V. *Decameron* () Ahmet Mithat Efendi

Numaralanmış hikâye türündeki eserleri sanatçılarıyla eşleştiriniz.

43. Millî Edebiyat Dönemi'nde genellikle millî ve manevî değerleri, Millî Mücadele'yi konu alan hikâyeler yazılmıştır. Bu hikâyelerde sade bir dil kullanılmış, gerçekçilik (realizm) akımına bağlı kalınmıştır. ---- başta olmak üzere ----, ----, ---- ve ---- bu dönemde hikâye türünde eser veren sanatçılardandır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere getirilecek sanatçıları yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

44. Âlem ser-i mûyınun tufeyli
Mahbûbe-i âlem adı Leylî
Kays anı görüp helâk oldı
Bin şevk ile derdnâk oldı
Ol nâdire hem ki Kaysı gördi
Bin sevk bulup özin yitürdi
Gördi ki bir âfet-i zamâne
Misli dahı gelmemiş cihana

Bu dizeler hangi şaire aittir, bu şairin dört eserini yazınız.

45. O büyük, o buruşmuş yüzünün sarkık yanakları tebessüm hâliyle geriye doğru çekilerek göz yuvalarının gölgesi içinde kalan sönük gözlerine gelen bir parlaklıkla söylediği bu şuhça düşünce kocasına hemen hak verdirecek kadar cazip göründü. O gece sitemli bir tavırla hiçbir söz söylemeyerek yatağına girdi. Laf aramızda... Bu tebessüm, bu aşk iması, bu işve, bu okşayıcı davranış kocasının üzüntü ve öfkesini hayliden hayli düzeltmiş ve yatıştırmıştı. Yatağına çekip de galipçe bir tarzla uzattığı ayaklarının acı acı tırmalandığını hissedince telaş ve heyecanla yorganını kaldırıp o büyük gözleriyle baktı. Kedi! Hem de sabah kahvesini içen kedi! Galiba bu afacanlar malda ve eşte ortaklık taraftarıydılar ki zavallının evliliğinin yatağında yerleri vardı. Karısının dilediği gibi yönettiği bu evde bir karar yeri bırakmayan bu kediler işin sonunda hanımını da elinden almışlardı.

Küçük Şeyler

Bu parçanın alındığı eser kime aittir, hangi döneme aittir, eserin edebiyatımızdaki önemi nedir?

46. – Gülme azizim, sizin sandık odalarınızda bile öyle esrarlı, öyle anlaşılmaz, öyle müphem, öyle dinî bir hâl var ki...
– Ne gibi?..
– Öyle bir şey ki... Siz körsünüz... Görmüyorsunuz vesselam, dedi.

Fakat bizim görmeyip de o yalnız kendi gördüğü şeyin ne olduğunu bir türlü söyleyemiyordu. Malum ya Türkler, hükümlerinde çok naziktirler! "Biz körsek, işte siz de dilsizsiniz!" cevabı ta dudaklarımın ucuna gelmişken sustum. Hiç ses çıkarmadım.

Gizli Mabet

Bir hikâyeden alınan bu parça kime ve hangi döneme aittir? Bu sanatçının hikâye türünde üç (3) eserini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

47. Aşçı, işçi artık eve ne kadar adam aldıysa hepsi arsız, hırsız, yüzsüz, namussuz çıkıyordu. Tam iki yıl adamakıllı birine rast gelmedi. Malı, mülkü varken hiçbir sıkıntısı yokken bu hizmetçi meselesi yüzünden zayıflıyor, sararıp soluyordu.

Baktı olmayacak! Yine yüksek ökçeli iskarpinlerini giydi. Hizmetçilerinin hırsızlıklarını, uğursuzluklarını, namussuzluklarını göremez oldu.

Benzine kan geldi. Gerçi yine başı dönmeye başlamıştı. Fakat sesi işitilmeyen ökçesiz terlik giydireceğini düşünerek doktora kendini göstermiyor:

– Hiç olmazsa şimdi yüreğim rahat ya, diyordu.

Yüksek Ökçeler

Bir hikâyeden alınan bu parça hangi sanatçıya aittir, bu dönem hikâyesinin dört (4) özelliğini yazınız.

KAZANIM: 10. 2. 7: Metni yorumlar.

48. Hz. Ali bir sünnet düğününe davet edilir. Düğün için verebileceği bir hediyesi bulunmamaktadır. Bunun için kimseye haber vermeden Medine'den çıkar. Maceralı bir yolculuktan sonra hazinelerle dolu Kan Kalesi'ne ulaşır. Kâfirlerin yaşadığı bu kalenin sultanı Kahkaha adında zalim biridir.

Ali, asıl kimliğini gizleyerek kendisini başka biri olarak tanıtır. Kahkaha, Ali için gösterişli bir ziyafet verir. Kahkaha'nın, Müslüman olduğunu herkesten gizleyen Bevvabe adında bir kızı vardır. Bevvabe'ye talip olan Tamruç adlı bir yiğit, Ali'nin başını getirdiğini söyler. Onun yalancı olduğunu söyleyen Ali ile Tamruç karşılaşır ve Ali galip gelir. Bu kez düşmanların hepsi Ali'ye saldırır, büyük bir savaş olur. Ali, nara atarak Kahkaha'nın üstüne atını sürer. Okçular, onu oka tutarak Kahkaha'ya set olur.

Bu parça hangi metin türünden alınmıştır? Bu parçadan yola çıkarak Hz. Ali'nin özelliklerini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 2. 8: Metnin üslup özelliklerini belirler.

49. Ol hâtûnlar çün sarâya geldiler
Zelhâ buyurdı turunc getürdiler

Mısır ehli âdeti eyleydi
Her kişi kim konukluk edeydi

Taâmdan öndin turunc virür idi
Sonra andan taâm yedürür idi

Zelhâ dahı getürdi her birine
Bıçak hem bir turunc verdi eline

Eytdi kesmen demeyince siz anı
Kim çağırdı Yûsuf kandasın kanı

Bu dizeler, nereden alınmıştır? Bu nazım biçiminin dört (4) özelliğini yazınız.

50. Mektebde anunla oldı hemdem
Bir nice melek-misâl kız hem

Bir saf kız oturdı bir saf oğlan
Cem' oldı behište hûr u gilmân

Oğlanlara kızlar olsalar yâr
Aşkda bulunur revâc-ı bâzâr

Kız nergis-i mest edüp füsûn-sâz
Oğlana satanda şîve vü nâz

Bu dizelerin alındığı nazım biçimi nedir, bu nazım biçiminin dört (4) özelliğini yazınız?

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 2. 9: Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Noktalama İşaretleri)

51. – Peki () mademki onu kurtaramayacağım () hiç olmazsa onun acısını paylaşmalıyım. O kanlı kral da “Bir Meroz dostuna fenalık etti, alçaklık etti ()” diyemesin. Bir yerine iki kişiyi öldürterek sevinisin. Meroz () şehrin kapılarına vardığı zaman güneş batıyordu. Darağacını ve seyirci halkı gördü. Arkadaşını asmak için bir ipi boğazına takmışlar, henüz kaldırıyorlardı ()

Bu parçada yay ayraçlarla boş bırakılan yerlere hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

52. (I) Ordu safları arasında kahramanlığı dillerde destan olan İmam Ali'nin bu hareketi, askerlerin savaş isteğini sanki ateşlemişti fakat onun ne yapacağını kimse kestiremiyordu. (II) Hayber Yahudileri, uzaktan tanımadıkları birinin belinde kılıcı ve at üstünde dolu dizgin kendilerine doğru yaklaştığını görünce şaşkınlık içinde kaldılar. (III) Yirmi bin kişilik ordunun ele geçirme konusunda çaresiz kaldığı bir kaleyi acaba bu atlı adam, tek başına ele geçirme sevdasına mı düşmüştü? (IV) Yahudiler, -bu duruma fazla bir olasılık vermemekle beraber- onun barış istemek için gelmediğini anlamakta gecikmediler. (V) Fakat Hayber'in savunma düzenine o derece güveniyorlardı ki tek atlı değil, on binlerce kişi bile hep birden saldırmış olsa kalenin bir taşını bile mekânından oynatamayacağı konusunda hiç şüpheleri yoktu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerdeki noktalama işaretlerinin kullanım amaçlarıyla ilgili aşağıdaki cümlelerin yanındaki yay ayraçlara cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- I. cümledeki kesme işareti (‘), özel ada gelen çekim ekinin ayırmak için kullanılmıştır. ()
- I. cümledeki virgöl (,), sıralı cümleleri ayırmak için kullanılmıştır. ()
- II. cümledeki virgöl (,), yüklemden uzak kalmış özneden sonra kullanılmıştır. ()
- II. cümledeki nokta (.), cümlelerin anlamı tamamlandığı için kullanılmıştır. ()
- III. cümledeki virgöl (,), eş görevli sözcükleri ayırmak için kullanılmıştır. ()
- III. cümledeki soru işareti (?), cümleye alay anlamı katmak için kullanılmıştır. ()
- IV. cümledeki virgöl (,), anlam karışıklığını önlemek için kullanılmıştır. ()
- IV. cümledeki kısa çizgiler (-), ara sözü ayırmak için kullanılmıştır. ()
- V. cümledeki kesme işareti (‘), özel ada gelen çekim ekinin ayırmak için kullanılmıştır. ()
- V. cümledeki düzeltme işareti (^), yazımı aynı olan sözcükleri birbirine karıştırmamak için kullanılmıştır. ()

Yazılı Sınav Soruları

53. Mesnevi () sözlük anlamı () ikişer ikişer, ikişerli () olan Arapça bir sözcüktür. Edebiyatta her beyti kendi içinde uyaklı olan, aruz ölçüsünün kısa kalıpları ile yazılan divan edebiyatı nazım biçimidir. Mesnevilerin beyit sayısında sınırlama yoktur. Mesnevilerde her beytin kendi içinde uyaklanması () anlamın beyit içinde tamamlanması mesnevinin kolay ve uzun yazılmasını sağlamıştır. Mesnevilerde genellikle aşk, kahramanlık konularıyla dinî () tasavvufi konular işlenmiştir.

Bu parçada yay ayraçlarla boş bırakılan yerlere hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

54. – Azizim () şu karşıdaki mabede bak () dedim. Ne letafet, ne mehabet, değil mi ()
Frenk gülümsedi () o kadar heyecanlı görünmedi () Daha dün yıkık çeşmelerin () eğrilmiş duvarların huzurunda deli gibi çırpınan bu adamın kayıtsızlığı tuhafıma gitti () Sordum ()
() Bu abideyi beğenmediniz mi yoksa ()

Bu parçada yay ayraçlarla boş bırakılan yerlere hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

55. Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu. Fakat nihayet bütün ayakkabılar tamir edilmiş, iş bitmişti. Demirini topraktan çekti, kösesini büktü, çivi kutusunu kapadı, kiriş çanağını sarmaladı. Bunları hep ağır ağır yaptı.

Hasan, yüreği burkularak sordu;

“Gidiyor musun!”

“Gidiyorum ya, işimi tükettim.”

O zaman gördü ki küçük çocuk, memleketlisi minimini yavru ağlıyor, sessizce, titreye titreye ağlıyor.

Bu parçadaki noktalama işaretlerinden hangileri yanlış kullanılmıştır, bunların yerine hangi noktalama işaretleri getirilmelidir? Nedenleriyle yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 2. 10: Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Yazım Kuralları)

56. Yarının bu adamlar için pek mühim olduğu görülüyor. Halbuki ben, yalnız bu günü düşünüyorum!...

Bu karışıklık içinde sözlerimden hiç biri, hedefini bulamıyor, insanın içine işlemiyor. Aktörlerin sesleri, yükselecek, salonu dolduracak yerde, rampaya gelip dayanıyor, ücretli alkışçıların aptalca şamatası arasında, cuppadak, suflörün deliğine düşüyor... Şu yukardaki adam da niçin kızıyor, bilmem ki. Doğrusu korkuyorum, artık gidiyorum.

Bu parçadaki yazım yanlışlarını bulup yanlış ve doğru yazımları aşağıdaki tabloya yazınız.

YANLIŞ	DOĞRU

57. Cahillikten şikayet eden bu adam kim bilir şimdi halkın eğitim ve öğretimine dair ne büyük bir felsefi eserle meşgul olmaya başlamıştır, niçin bu sokağın karanlığından bir bilgi güneşi doğmasın?

Bu önemli çalışmaların iz ve sebeplerinden olmak gerektir ki kendisine birçok zaman hiçbir yerde tesadüf edemedim. Eğer hafızam beni aldatmıyorsa yirmi gün sonra ta uzaktan, bir tütüncüde, tütüncünün kendisine okumakta olduğu bir kağıdı büyük bir özen ve dikkatle dinlediğini görerek o tarafa doğru gidince büyük adam da dükkandan çıkıyordu. Tütüncüye, "Bu büyük adama okuduğun neydi?" diye sordum. Tütüncünün verdiği şu cevap, aradan seneler geçtiği halde hala hatırımdan çıkmaz.

Bu parçada hangi sözcüklerde düzeltme işaretinin (^) kullanılmayışından kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

Yazılı Sınav Soruları

58. X. yy'dan itibaren özellikle Türklerin toplu hâlde müslüman olmaları ile Türk kişi adlarına Arap adlarının yanısıra Fars adları da karışmaya başladı. Bilindiği gibi Türkistan coğrafyasında kurulan Karahanlılar Devleti ile Kuzeybatı İran ve Önasya coğrafyasında kurulan Büyük Selçuklu Devleti'nde Arap etkisi kadar küçümsenemeyecek derecede Fars etkisi vardı.

Bu parçadaki yazım yanlışlarını bulup sözcüklerin doğrularını yazınız.

59. Alt kat localarından birine gizlenip sanki iki ay müddetle eserimin etrafında bu sahnenin bütün tozlarının dalgalandığını gören, bütün bu jestleri, bütün bu sesleri, kapıların açılıp kapanmasından tutunuzda havagazının ayarına kadar en hurda mizansen teferruatını tertipliyen ben değilmişim gibi, kayıtsız, soğuk kanlı bir seyirci kalıbına girmeye çalışıyorum. Bu çok tuhaf oluyor. Dinlemek istiyorum fakat dinleyemiyorum. Herşey beni sıkıyor, rahatsız ediyor.

Bu parçadaki yazım yanlışlarını bulup yanlış ve doğru yazımları aşağıdaki tabloya yazınız.

YANLIŞ	DOĞRU

60. • unvan • sezaryen
• kurdale • hoş geldin
• gardırop • karnabahar
• hoşçakal • sağol
• doğal gaz • maydonoz

Yukarıdaki sözcüklerden yazımı yanlış olanları bulup doğrularını yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 2. 10: Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Fiilimsi=Eylemsi)

61. Kenan ilindeki Yakup Peygamber'in yedi yaşındaki oğlu Yusuf bir rüya görür. Rüyasını babasına anlatır. Yakup Peygamber, rüyasının peygamberlik müjdesi olduğunu belirterek oğluna rüyasını kimseye anlatmamasını tembihler. Bunu duyan kardeşleri onu öldürmek için plan yaparlar. Yusuf'u ava götürüp orada öldürmeyi düşünen kardeşler arasında anlaşmazlık çıkar ve onu kuyuya atıp gömleğini kana bularlar. Yakup Peygamber'e Yusuf'u kurdun yediğini söylerler. Yakup Peygamber buna inanmaz.

Bu parçada on (10) fiilimsi bulup tabloya türlerine göre yerleştiriniz.

Sıfat-fiil	İsim-fiil	Zarf-fiil

62. Tahir daha pek çok sitemli türküler söyledi ve "Birbirimizden ayrılmaya sebep nedir?" diye sordu.

Zühre, "Arap köleyle, sihirbaz kadın." dedi. Bunlar böyle konuşurlarken gözcüler durumu Arap köleye haber verdiler. Arap köle de hemen padişaha gidip olanları anlattı. Padişah gazaba gelip adamlarını gönderdi. Askerler köşkün altına geldiklerinde, Tahir ile Zühre'yi karşılıklı türküler söyleyerek ağlarken buldular.

Bu parça ile ilgili aşağıdaki cümlelerin yanındaki yay ayrıca cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- "ayrılmaya" sözcüğü isim-fiildir. ()
- "konuşurlarken" sözcüğü durum bildiren zarf-fiildir. ()
- Parçada sıfat-fiile yer verilmemiştir. ()
- "gidip" ve "söyleyerek" sözcükleri zarf-fiildir. ()
- "olanı" sözcüğü adlaşmış sıfat-fiildir. ()

Yazılı Sınav Soruları

63. Tahir; hemen altını alıp sora sora dadısının evini buldu. Kapıyı çaldı. Dadısı Tahir'i tanıyamadı, "Kimsin, ne istiyorsun?" diye sorunca Tahir kendini tanıttı. O zaman dadısı Tahir'i içeri alıp bağrına bastı. "Ey benim sevgili efendim, bu ne hâldir?" diye sordu ve ağlamaya başladılar. Daha sonra dadısı Tahir'i tıraş etti ve üzerindeki kirlenmiş çamaşırlarını çıkartarak hamama soktu. Neyse Tahir tertemiz yıkandı yeni çamaşırlar ve elbise giydi. Başından geçen bütün macerayı bir bir anlatmaya başladı. Bazen ağlayıp bazen gülerек dertleştiler. Uzun bir süre Tahir bu evde kaldı. Biraz dinlendi kendine geldi.

Bu parçadaki fiilimsileri (eylemsileri), aşağıdaki tablodaki yerlerine yazınız.

Sıfat-fiil	İsim-fiil	Zarf-fiil

64. O sabah erkenden uyandı. Tam kapatmadığı perdelerden günün taze ışıkları odasına sızıyordu. Ne güzel, hava mis gibi olmalıydı. Doğruldu, pencereye yöneldi. Bahçesindeki cennet elbisesini giymiş ağaçlar, adını bilmediği çiçekler henüz uyanmanın etkisiyle mahmurdu sanki... Tüm güzellikleriyle artık kırkına merdiven dayamış adama gülümsüyor gibiydiler. "Yaşasın!" diye bağırdı. İçi kıpır kıpır olmuştu. Tabiata uzun zamandan sonra yeniden can gelmişti. Pırıl pırıldı her yer. Ağaçlar, baharla birlikte huzurun rengini yansıtırken yüreğine, bir kıpırdanma olurdu onda hep.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Fiilimsi	1	2
Sıfat-fiil		
İsim-fiil		
Zarf-fiil		

65. Deli Karçar, kız kardeşini bir oyunla Bamsı Beyrek'in ölüm haberini getiren Yalancı oğlu Yaltacuk'a verir. Düğün hazırlıkları sırasında Bayburt Hisarı'nda tutsak bulunan Bamsı Beyrek, durumu öğrenerek hisardan kaçır. Ozan kılığında düğüne gider ve Banu Çiçek'le görüşür. Yaltacuk'un yalanı ortaya çıkınca düğün bozulur. Bamsı Beyrek ile Banu Çiçek birbirine kavuşur, kırk gün kırk gece düğün yapılır. Dede Korkut gelip destanlar söyler.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangileri eylemsidir (fiilimsidir)?

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 3. 1: Şiirin temasını belirler.

66. Severim kırlarda ben yaşamayı,
On iki ay.
Severim kırların yeşil göğsünü,
Bütün süsünü.
İstemem başımın üzerinde dam,
Tabiat odam.
İstemem topraktan başka bir yatak,
Kehkeşanlar tak.

Bu şiirin teması nedir?

67. Yârim sen gideli yedi yıl oldu
Diktiğin fidanlar meyveye durdu
Seninle gidenler sılaya döndü

Gayrı dayanacak özüm kalmadı
Mektuba yazacak sözüm kalmadı

Bu şiirin teması nedir?

68. Benden selâm olsun Bolu Beyi'ne
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
Ok gıcirtısından kalkan sesinden
Dağlar sada verip seslenmelidir

Bu şiirin teması nedir?

Yazılı Sınav Soruları

69. Yani Sultân Ahmed-i âdil ki ferş-i dergehi
Arşdan alâ değilse çarhdan ednâ mıdır

(Sözün doğrusu: Adaletli padişah Sultan Ahmet ki onun dergâhının döşemesi, arştan daha yüce değilse de çarhtan da aşağı mıdır?)

Şâh-ı dînperver ki teşrîf-i kudûmuyla zemîn
Arşa nâz eylerse istiğnâsı istiğnâ mıdır

(Din gözeten padişah ki Edirne'ye gelip şereflendirmesi ile yer, arşa nazlansa, bu nazlanması nazlanma mı olur?)

Bu şiirin teması nedir?

70. Allah adın zikr edelim evvelâ
Vâcib oldur cümle işde her kula
Allah adın her kim ol evvel ana
Her işi âsân ide Allah ana

Bu şiirin teması nedir?

KAZANIM: 10. 3. 2: Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.

71. Dere boyu saz olur
Gül açılır yaz olur
Ben yârime gül demem
Gülün ömrü az olur

Bu dizelerle ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Ölçüsü:

Nazım birimi:

Uyak düzeni:

Uyak:

Redif:

Yazılı Sınav Soruları

72. Yâ Rab belâ-yı aşk ile kıl âşinâ beni
Bir dem belâ-yı aşkdan etme cüdâ beni
Az eyleme inâyetini ehl-i derdden
Yani ki çok belâlara kıl mübtelâ beni

Bu dizelerle ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Ölçüsü:

Nazım birimi:

Uyak düzeni:

Uyak:

Redif:

73. Cümle yârân sana uşşâk olduğun bilmez misin
Cümlenin tâkatları tâk olduğun bilmez misin
Şimdi âlem sana müştâk olduğun bilmez misin
İyddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

Bu dizelerle ilgili aşağıdaki cümlelerin yanındaki yay ayrıca cümle doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- a) Uyak düzeni “aaab” biçimindedir. ()
b) Tam uyağa yer verilmiştir. ()
c) Sözcük biçiminde redife yer verilmiştir. ()
d) Nazım birimi beyittir. ()
e) Hece ölçüsüyle yazılmıştır. ()

Yazılı Sınav Soruları

74. I.

Elvan çiçeklerden sokma başına
Kudret kalemini çekme kaşına
Beni unutursan doyma yaşına
Gez benim aşkımla yâr melil meli

II.

Bu dervişlik bir dilektir
Bilene büyük devlettir
Yensiz yakasız gömlektir
Giyemezsin demedim mi

Numaralanmış bu dizelerin ortak ahenk unsurları nelerdir, yazınız.

75. Derinden derine ırmaklar ağlar
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi
Ey suyun sesinden anlayan bağlar
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi

Bu dizelerle ilgili aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüklerle doldurunuz.

- a) ---- nazım birimiyle yazılmıştır.
- b) ---- uyak düzenine başvurulmuştur.
- c) ---- ve ---- uyaklar vardır.
- d) ---- durağa yer verilmiştir.

KAZANIM: 10. 3. 3: Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.

76. Sûfilere sohbet gerek
Ahîlere ahret gerek
Mecnunlara Leylâ gerek
Bana seni gerek seni

Bu dördlük hangi nazım türünden alınmıştır? Nedenleriyle açıklayınız.

Yazılı Sınav Soruları

77. I.

Kebabı köz öldürür
Sürmeyi göz öldürür
Yiğidi kılıç kesmez
Bir kötü söz öldürür
(---)

II.

Yıkılmış dilberin mamur illeri
Susmuş bülbül, söyler her dem dilleri
Dağılmış sünbül, solmuş gülleri
Yüzüne dökülmüş teller perişan
(---)

III.

Gönül gurbet ele varma
Ya gelinir ya gelinmez
Her dil-bere meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez
(---)

IV.

Bre ağalar bre beğler
Ölmeden bir dem sürelim
Gözümüze kara toprak
Dolmadan bir dem sürelim
(---)

V.

Kul Mustafa karakolda gezerken
Gülle kurşun yağmur gibi yağarken
Yıkılası Bağdat seni döğerken
Şehitlere serdar oldu Genç Osman
(---)

Yukarıdaki dörtlüklerin hangi nazım biçiminden alındıklarını altlarındaki yay ayraç içine yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

78.

Divan edebiyatı nazım biçimleri	Divan edebiyatı nazım türleri	Âşık tarzı halk edebiyatı nazım biçimleri	Anonim halk edebiyatı nazım biçimleri	Dini-tasavvufi halk edebiyatı nazım türleri

Aşağıda karışık verilen nazım biçimlerini ve türlerini tabloda ait oldukları yerlere yazınız.

“nutuk, destan, mersiye, gazel, mâni, semai, türkü, nefes, kaside, hicviye”

79. Aşağıdaki cümlelerin yanındaki yay ayrıçla boş bırakılan yerleri uygun sözcüklerle doldurunuz.

- Alevi-Bektaşî tekke ve meclislerinde özel ezgilerle okunan, tarikatın inançlarını yansıtan ilahilere denir. (----)
- Tarikata yeni girenlere tarikat adabını öğretmek amacıyla söylenen şiirlerdir. (----)
- Evrenin ve insanın Allah'tan gelip Allah'a dönmesi felsefesine göre devir evrelerini anlatan şiirlerdir. (----)
- Tasavvuf konularını mizahlı bir biçimde işleyen, coşku hâlinde söylenen şiirlerdir. (----)
- Bilgece söylenmiş ve tek dörtlükten oluşmuş şiirlerdir. (----)

80. Beni candan usandırdı cefâdan yâr usanmaz mı
Felekler yandı âhımdam murâdım şem'i yanmaz mı
Kamu bîmârına cânân devâ-yı derd ider ihsân
Niçin kılmaz bana dermân beni bîmâr sanmaz mı
Gamım pinhân tutardım ben dediler yâre kıl rûşen
Desem ol bîvefâ bilmen inanır mı inanmaz mı

Bu dizeler hangi nazım biçiminden alınmıştır? Nedenleriyle açıklayınız.

Yazılı Sınav Soruları

81. Yârim İstanbul'u mesken mi tuttun

Gördün güzelleri beni unuttun
Sılaya dönmeye yemin mi ettin

Gayrı dayanacak özüm kalmadı
Mektuba yazacak sözüm kalmadı

Bu dizelerin alındığı nazım biçiminin adı nedir? Bu nazım biçiminin dört özelliğini yazınız.

Nazım biçimi:

Özellikleri

- a)
- b)
- c)
- d)

82. () Kasidenin girişinde sanatsal betimleme yapılan bölümdür.

() Methiyeden önceki bölümdür, bir veya birkaç beyitten oluşur.

() Kasidenin asıl bölümüdür, bu bölümde kasidenin sunulacağı kişi övülür.

() Kasidede tekdüzeliği kırmak için gazel söylenen bölümdür.

() Şairin kendini övdüğü bölümdür.

a) Methiye

b) Fahriye

c) Nesip

d) Girizgâh

e) Tegazzül

Harflerle belirtilen kasidenin bölümlerini ilgili cümlelerin başına yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 3. 4: Şiirdeki mazmun, imge ve edebî sanatları belirleyerek bunların anlama katkısını değerlendirir.

83. Kamu bîmârına cânân devâ-yı derd ider ihsân
Niçin kılmaz bana dermân beni bîmâr sanmaz mı

Bu dizelerde yapılan söz sanatları nelerdir? Açıklayınız.

84. Gönlünü Şîrîn'in aşkı sarınca
Yol almış hayatın ufuklarınca
O hızla dağları Ferhâd yarınca
Başlamış akmaya çoban çeşmesi

Bu dizelerde yapılan söz sanatını bulup nasıl yapıldığını açıklayınız.

85. Sevdiğim cânım yolunda hâke yeksân olduğum
İydir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum
Ey benim aşkında bülbül gibi nâlân olduğum
İydir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

(Sevdiğim, canım yolunda toprakla bir olduğum! Kurban olduğum, bayramdır, nazla gezmeye çık! Ey aşkı uğruna bülbül gibi ağlayıp feryat ettiğim! Kurban olduğum, bayramdır, nazlı nazlı gezin, dolaş!)

Bu dizelerde yapılan söz sanatlarını bulup nasıl yapıldıklarını açıklayınız.

86. Leyla gelin oldu, Mecnun mezarda
Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda
Ateşten kızaran bir gül arar da
Gezer bağdan bağa çoban çeşmesi

Bu dizelerdeki söz sanatlarını bulup nasıl yapıldıklarını açıklayınız.

Yazılı Sınav Soruları

87. Düşman geldi tabur tabur dizildi
Alımıza kara yazı yazıldı
Tüfek icat oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır

Bu dördlükte altı çizili sözcüklerle yapılan sanatın adı nedir? Açıklayınız.

KAZANIM: 10. 3. 5: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (İsim tamlaması)

88. Hikâye yazarken önemli olan ilgi uyandıracak konuları seçmektir. Bunun için seçilen hikâye konusunun ayrıntılarına, coşku ve ilgi uyandırmasına dikkat etmek gerekir. Bu da ayrıntıların yerinde ve yeterince verilmesine bağlıdır. Ayrıca aktarılan olayın, kimin ağzından verildiği de önemlidir. Olay; bir mektup, bir anı türünde ise birinci kişinin ağzından, yerine göre ikinci ve üçüncü kişi ağzından verilebilir.

Bu parçadaki isim tamlamalarını bulup aşağıdaki tabloya türüne göre yerleştiriniz.

Belirtisiz İsim Tamlaması	Belirtili İsim Tamlaması	Zincirleme İsim Tamlaması

89. Halk topluluğunun önünde, hikâyeci âşıklar tarafından söylenen, nesir ve nazım karışık hikâye çeşidine halk hikâyesi denir. Yazarları belli olmayan bu hikâyelerin konusu Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre, Âşık Garip'te olduğu gibi sevgidir. Köroğlu gibi kahramanlık hikâyeleri de vardır. Halk hikâyelerinde mensur kısımlar taklitler ve jestlerle, manzum kısımlar ise saz çalarak söylenir.

Bu parçadan belirtisiz, belirtili ve zincirleme isim tamlamasına birer örnek bulunuz.

Belirtisiz isim tamlaması:

Belirtili isim tamlaması:

Zincirleme isim tamlaması:

Yazılı Sınav Soruları

90. a. Aile hayatının güzelliği gibi hiçbir şey yoktur. OSCAR WILDE (----)
- b. Aklın ve ilmin üç büyük düşmanı vardır: Kötülük, bilgisizlik ve tembellik. HAECKEL (----)
- c. Arkadaşını yalnızken ikaz et, başkalarının yanında öv. PUBLIUS CYRUS (----)
- d. Güzel bir kıyafet iyi bir tavsiye mektubudur. C. ŞAHABETTİN (----)
- e. Gerçeğin dağlarına umutsuzlukla çıkılmaz. NİETZSCHE (----)

Bu özdeyişlerdeki isim tamlamalarının altını çizip yanına türlerini yazınız.

91. Halk edebiyatında yeni motif bulmak âşıklığın gereği sayılır. Bununla birlikte hüner gösterisine dayalı ustalıklara itibar etmeyen, söyleyiş güzelliğine önem veren âşıkların şiirleri kalıcı olmuştur. Halk edebiyatının geleneğinde motiflerdeki ortaklığa rağmen üslup farklılıkları, âşığın söyleyiş biçiminde ortaya çıkmaktadır.

Bu parçadaki isim tamlamalarını bulup aşağıdaki tabloya türüne göre yerleştiriniz.

Belirtisiz İsim Tamlaması	Belirtili İsim Tamlaması	Zincirleme İsim Tamlaması

92. Başlangıçta din adamları, aynı zamanda ilk sanatkârlardır. Dinî ayini idare eden şaman, bu görevinin yanında şifacı, büyücü, musikişinas, rakkas ve şairdir. Toplumun en önemli aktörü olan şaman, söylediği şiirlerle sözlü kültüre, sanata ve edebiyata hayat vermiştir. Bu dönemde kam, oyun, baksı ve ozan gibi isimlerle anılan şair; toplumsal hadiseleri destan şeklinde şiire dönüştürmenin yanında, ölenlerin arkasından sagular, lirik duyguları ifade eden koşuklar ve hikmete ilişkin savlar söylemiştir. İslamlaşma öncesi bu tür edebî eserlerde içinde bulunulan dinin değerlerini, inanç esaslarını, ilkelerini ve beslediği duyguyu bulmak mümkündür.

Bu parça ile ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- Zincirleme isim tamlamasına yer verilmiştir. ()
- Araya başka sözcükler girmiş belirtili isim tamlaması vardır. ()
- “toplumsal hadiseleri” sözü belirtisiz isim tamlamasıdır. ()
- Tamlayanı isim-fiil olan belirtili isim tamlaması bulunmaktadır. ()
- Belirtisiz isim tamlamasında birden fazla tamlanan vardır. ()

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 3. 6: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Yazım kuralları)

93. Edebiyatla din arasında karşılıklı bir ilişki sözkonusudur. Milletlerin tarihine bakıldığında dini hayatın edebi dönemleri belirleyen önemli etkenlerden biri olduğu görülür. Örneğin Türkler'in şamanizmi terkedip İslamiyet'e girmeleriyle sosyal hayatlarının bir çok alanında olduğu gibi edebiyat ve dil anlayışlarında da köklü değişimler meydana gelmiştir. Türkler, İslamiyet'e Araplarla ve Farslarla temasları sonucu girdikleri için bu milletlere ait gazel, kaside, mesnevi, tevhit, münacat, naat gibi yeni nazım şekilleri ve türleriyle de tanışmıştır. Türkler İslamiyet'i kabul ederek bu dinin tevhit ilkesi temelinde yeni bir Dünya görüşü edinmiş, bu olgu Türk edebiyatını içerik yönündende etkilemiştir.

Bu parçadaki yazımı yanlış sözcükleri bulup doğrularını yazınız.

94. Attı omuzlarına gümüş kakmalı tunç kılıncını,
sonrada sağlam, iri kalkanını aldı eline,
geçirdi soylu başına iyi işlenmiş, yeledi tolgasını,
tolganın üstünde yeledi şahlanıp dalgalandı.
Avcuna uyan keskin kargısını aldı en son.
Öte yandan Menelaos'ta giydi kendi zırhını.
İkisi de zırhlarını giyinmişlerdi,
çıktı biri bir kalabalıktan, biri bir kalabalıktan,
Troyalılar'la Akhalar arasında yer aldılar,
korkunçtu bakışları ikisinin de.

Bu dizelerdeki yazımı yanlış sözcüklerin altını çizerek doğrularını yazınız.

95. Gökte ki Güneş ise yurdun bayrağı olsun,
İlimizin çadırı, yukardaki gök olsun,
Dünya devletim olsun, halkımızda çok olsun!"
Ayrıca emir yazdı, dört tarafa Oğuz han,
Bildirdi elçilerle, öğrendi bunu heryan.
Oğuz bu bildirisinde, buduna şöyle dedi:
"Madem ki Uygurlar'ın, benim büyük kağanı,
O halde sayılırım, ben bir dünya kağanı.
Bana bağlıdır artık, Dünya'nın her dört yanı..."

Bu dizelerdeki yazımı yanlış sözcüklerin doğrularını aşağıya yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

96. — İşte. Adım Jean Valjean. Kürek mahkumuyum. Ondokuz senemi zindan da geçirdim. Dört gün önce serbes bırakıldım ve Toulon'dan Pontarlier'ye gitmek için dört gündür yürüyorum. Bu gün on iki fersah yol kat ettim. Akşam şehire geldiğimde bir hana girdim. Belediye Başkanlığı'na göstermem gereken sarı kimliğim yüzünden beni geri çevirdiler. Başka bir hana gittim. Bana "Def ol git!" dediler. Her yolu denedim. Kimse beni kabul etmedi. Ceza evine gittim, kapıcı beni içeri almadı.

Bu parçadaki yazımı yanlış sözcükleri ve doğrularını aşağıdaki tabloya yazınız.

97. • aşkolsun • köpekbalığı
• doğumevi • kalemtırış
• karayolu • sahlep
• herşey • poğaça
• kuru yemiş • palyanço

Yukarıdaki sözcüklerden yazımı yanlış olanları bulup doğrularını yazınız.

KAZANIM: 10. 3. 7: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Noktalama işaretleri)

98. Aklını kaybetmiş biri gibi gevelemeye başladı ()

() Nasıl () bu gerçek mi? Beni kabul ediyor musunuz? Beni, bir kürek mahkûmunu kovmuyor musunuz () Senli benli konuşmadan bana "mösyö" diye hitap ediyorsunuz. Bana hep () Defol git köpek () () dediler. Beni kovacağınızı sanıyordum. Bu yüzden hemen kim olduğumu söyledim () Ah () beni buraya gönderen o iyi yürekli kadın ()

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

Yazılı Sınav Soruları

99. (I) Tanzimat romanlarında genellikle yanlış Batılılaşma, görücü usulü evlilik, kölelik, aşk gibi temalar ele alınmıştır. (II) Kahramanlar bütünüyle olumlu ya da bütünüyle olumsuz kişiler olarak yansıtılmış, böylece romanda olaylar iyi-kötü çatışması üzerine oturtulmuştur. (III) Bu dönem romanlarında, tarihî romanlar dışında, zaman Osmanlı toplumunun Batı'yla tanışmaya başladığı XIX. yüzyıldır. (IV) Mekân ise genellikle o dönem İstanbul'unun Çamlıca, Beyoğlu gibi gözde eğlence yerleridir. (V) Tanzimat edebiyatının birinci dönem romanlarında çağına göre daha sade bir dil kullanılmış, ikinci dönem romanlarında dildeki bu sadelikten uzaklaşmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerdeki noktalama işaretleri ile ilgili aşağıdaki yargılar doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- I. cümledeki virgüller eş görevli sözcükleri ayırmak için kullanılmıştır. ()
- II. cümledeki kısa çizgi (-) aralarında karşıtlık ilgisi olan sözcükler arasında kullanılmıştır. ()
- III. cümledeki virgüller sıralı cümleleri ayırmak için kullanılmıştır. ()
- IV. cümledeki düzeltme işareti (^) yazımı aynı olan sözcükleri ayırmak için kullanılmıştır. ()
- V. cümledeki virgül, ara cümleyi ayırmak için kullanılmıştır. ()

100. O gece Erenköy'de konuklar toplanıp da Hüseyin Nazmi bir ara () Efendiler () sofraya () () dediği zaman Ahmet Cemil () in yüreği, bir sahnede ilk kez görünen bir tiyatro sanatçısının çarpıntısını duydu. Arkadaşlarıyla okuma törenini yemek sonuna bırakmaya karar vermişlerdi. Hüseyin Nazmi () bir açış konuşmasıyla arkadaşının tuttuğu yolu yeniliğini açıklayacaktı () () Önce bir açıklama yapılmaksızın eserinin anlaşılamayacağını çok iyi bilmelisin () demişti ()

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

101. İşte, işte görüyor; gözlerinin önünden yağan bu siyahlıklar, denize döküldükçe bir can çekişme halinin ezgisiyle boğulan bu karanlıklar, işte bunlar o hülya hayatının üzerine çekilen bir yas kefeni değil miydi!

O vakit denize baktı. Siyah bir deniz. Karanlığın içinde geminin kenarından esmer bir köpükle kaynaşarak kaçışan o siyahlıkları görüyor, altında korkunç, ürkütücü yokluğun kuruntusunu veren siyahlıktan başka bir şey görmüyordu...

Bu parçada kullanılmamış ya da yanlış kullanılmış noktalama işaretlerini bulup neden yanlış kullanıldıklarını açıklayınız.

Yazılı Sınav Soruları

102.EBULLAKLAKA () Müştak Bey'e () — Vay vaay!

MÜŞTAK BEY — Efendim () kerem ediniz () Bendeniz de bildiğim kadar hakikati size anlatayım.

EBULLAKLAKA — Sen sus sefih! Kadın ninen gibi biçare hatun yalan mı söyleyecek ()

ZİBÂ DUDU — Efendim, bu kızı mutlaka almalıdır!

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

KAZANIM: 10. 4. 1: Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

103.Amasya Beyi'nin, güzelliği dillere destan olan bir kızı vardır; bu güzel kızın adı Şirin'dir. Kimler talip olmaz ki (----) bu güzel kıza. Ağalar, beyler, daha kimler kimler... Bir de garip (----) Ferhat vardır, o da âşık olur Şirin'e. Ama kızın babası kızı hiç verir mi (----) Ferhat gibi fakirin (----) birine. Vermez elbet. Ferhat öyle sıradan (----) bir âşık değildir, delicesine sevmektedir Şirin'ini. Amasya Beyi, kızını Ferhat'a vermeyecektir ama yine de zor bir şart ileri sürmekten kendini alamaz.

Bu parçada altı çizili sözcüklerin yanındaki boşluklara bu sözcüklerin anlamlarını karşılayabilecek sözcükleri yazınız.

104.Şah Abbas, Van Kalesi'ni nasıl alacağını yana yakıla düşünürken yanına adamlarından biri yaklaşır, gereken hürmeti gösterdikten sonra müsaade alıp konuşmaya başlar:

“Şahım, Van Kalesi'nin komutanı olan Şeyh Abdurrahman Gazi adında ermiş bir zat vardır. Onu alt etmeden Van Kalesi'ni alamayız.”

Bunun üzerine Şah Abbas, methini işittiği bu zatın gerçekten ermiş olup olmadığını anlamak için bir denemeye girişir. Bir kuzu kesip kızartmalarını ister. Kuzunun büyüklüğünde bir köpek buldurur, onu da kesip kızartmalarını ister. Her ikisini de bir tepsiye koyup elçisi vasıtası ile Van Kalesi'ne gönderir.

Van Kalesi'ne gelen elçi, Abdurrahman Gazi'nin huzuruna çıkıp kendilerine Şah Abbas'tan hediye getirdiklerini söyler. Abdurrahman Gazi hediyeleri kabul eder. Tepsi üzerinde duran iki parçadan kuzuya ait olanını alır, diğerini işaret ederek der ki:

“Bunu da şahınıza götürün.”

Elçi, onu da alması için Abdurrahman Gazi'ye ısrar eder. Bunun üzerine bu ulu zat, tepsinin üzerinde duran köpek etine yüksek sesle “Oştıtt!” der. Köpek hemen eski hâline gelir, havlayarak kaçmaya başlar.

Bu parçadaki altı çizili sözlerin cümleye kattığı anlamlar nedir, yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 4. 2: Metnin tema ve konusunu belirler.

105. I. Altay Türklerine ait bu destanda evrenin yaratılışı, evrendeki nizam, iyilik ve kötülüğün kaynakları anlatılır. (----)
- II. Çin kaynaklarında iki farklı rivayetle anlatılan destanda, yok olmak üzere olan Göktürklerin yeniden güçlenmesi ve bir bozkurdun “anne kurt” olarak rolü anlatılır. (----)
- III. Bu destanda Uygurların bir erkek kurttan türeyerek çoğalmaları anlatılır. (----)
- IV. Hun Hükümdarı Mete'nin doğumu, çocukluğu, gençliği, kahramanlıkları anlatılır. (----)
- V. Göktürklerin demirden bir dağın içinde dört yüz yıl kalmaları ve bu demir dağı eriterek buradan çıkmaları anlatılır. (----)

Numaralanmış yerlerdeki boşlukları uygun destanlarla doldurunuz.

106.	Destandan alınan parça	Destanın ait olduğu ulus
I.	İran padişahı Zev ölünce barış yine bozuldu ve Alp Er Tunga tekrar saldırıya geçti. İranlılar Zâl'den yardım istediler.	
II.	Bu büyük bir meydan savaşı oldu. Manas, savaşı kesin olarak kazandı.	
III.	- Erte aşığı ineyim... Ne Battal koyam ne halifesin koyam! Her kim elime gelirse öldüreyim.	
IV.	At bakıcılığındaki ustalığı ile bilinen Yusuf bir gün, zalimliği ile ün salan Bolu Beyi'nin konağında seyislik yapmaya başladı.	
V.	Arapların Zülkarneyn dedikleri İskender, Semerkand'ı geçip de Türk yurduna yöneldiği zaman Türklerin hükümdarı Şu idi.	

Bu tabloda verilen parçaların alındığı destanların ait olduğu ulusları karşlarına yazınız.

107. Bu sefer o ağacın dibinde (kendisi) durdu. Gergedan geldi ve başı ile Oğuz'un kalkanına vurdu. Oğuz kargı ile gergedanın başına vurdu ve onu öldürdü. Kılıcı ile başını kesti, aldı gitti.

Tekrar geldiği zaman gördü ki: Bir ala doğan gergedanın bağırsaklarını yemektedir. Yay ve okla ala doğanı öldürdü ve başını kesti. Ala doğanın resmi budur:

Sonra dedi ki: (Gergedan) geyiği yedi, ayıyı yedi. Kargım onu öldürdü; demir olsa (olduğu için). Gergedanı ala doğan yedi, okum onu öldürdü; bakır olsa (olduğu için) dedi, gitti.

Bu parçanın alındığı destanın adını ve hangi ulusa ait olduğunu yazınız.

Destanın adı:

Ait olduğu ulus:

Yazılı Sınav Soruları

108. Bu destanda Saka Hakanı'nın İranlılarla yaptığı savaşlar anlatılır. (----)
- Batı Hun Hükümdarının yaşamını ve kahramanlıklarını anlatan destandır. (----)
 - Karahanlı Hükümdarı'nın çeşitli illerdeki insanları Müslümanlığa çağırmasını, inanmayanlara keramet göstermesini, savaşlarda ağızından ateşler saçarak inanmayanları cezalandırması anlatılır. (----)
 - Anadolu'nun fethini ve bu mücadelenin kahramanlarını anlatan, 12. yüzyılda sözlü olarak şekillenen 13. yüzyılda yazıya geçirilen İslami Türk destanlarından. (----)
 - Kahramanı Ruşen Ali'nin ve babası Koca (Seyis) Yusuf'un Bolu Beyi ile olan mücadelelerini ele alan destandır. (----)

Yukarıdaki cümlelerin yanındaki boşlukları uygun destanlarla doldurunuz.

KAZANIM: 10. 4. 3: Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini; millî, manevî, evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

109. Yine günlerden bir gün Ay Kağan'ın gözü parladı. Doğum ağrıları başladı ve bir erkek çocuk doğurdu. Bu çocuğun yüzü gök, ağız ateş (gibi) kızıl, gözleri ela, saçları ve kaşları kara idi. Perilerden daha güzeldi. Bu çocuk anasının göğsünden ilk sütü emdi ve bir daha emmedi. Çiğ et, çorba istedi. Dile gelmeye başladı; kırk gün sonra büyüdü, yürüdü ve oynadı. Ayakları öküz ayağı gibi, beli kurt beli gibi, omuzları samur omuzu gibi, göğsü ayı göğsü gibi idi. Vücudu tamamen tüylü idi. At sürüleri güder, ata biner ve av avlardı. Günlerden ve gecelerden sonra yiğit oldu.

Bu parçanın alındığı metin türü nedir? Bu türün dört (4) özelliğini yazınız.

Metin türü:

Özellikler:

- a)
- b)
- c)
- d)

110.

İslamiyet öncesi doğal destan	İslamiyet etkisindeki doğal destan	Yapma destan

Aşağıdaki destanları bu tabloda uygun olan yerlere yerleştiriniz.

Genç Osman Destanı, Köroğlu Destanı, Battal Gazi Destanı, Yaratılış Destanı, Türeyiş Destanı, Ergenekon Destanı, Kuvayımillîye Destanı, Oğuz Kağan Destanı, Çanakkale Destanı, Manas Destanı

Yazılı Sınav Soruları

111.

I.

Sakarya Meydan Savaşı Destanı'ndan

Duran, Porsuk suyu kıyılarındaydı
Umut bir sazdı yemyeşil
İnce kökleri Ankara'daydı.
Bilemezdi Duran, yanan ekinlerin anızından
Götürecek yurduna yuvasına kurdu kuşu
Mustafa Kemal Paşa oradaydı.
"O!" dediler, kulaktan kulağa
Duatepe eteklerinden, Üçpınar'dan
Geçti haber, elli yedinci fırkaya

II.

Oğuz Kağan Destanı'ndan

Toy bitince Oğuz Han, verdi şu buyruğunu:
"Ey benim beğlerimle ilimin ey budunu!
Sizlerin başınıza ben oldum artık kağan,
Elimizden düşmesin ne yayımız ne kalkan!
Damgamız olsun bize, yol gösteren bir buyan!
Alpler olun savaşta, Bozkurt gibi uluyan!
Demir kargılar ile olsun ilimiz orman!
Av yerlerimiz dolsun, vahşi at ile kulan.
Yurdumuz ırmaklarla denizler ile dolsun,
Gökteki güneş ise yurdun Bayrağı olsun

Numaralanmış destanların ortaya çıkışlarına göre türleri nedir? Birbirinden ayrılan iki (2) özelliğini yazınız.

I. Tür:

II. Tür:

Ayrılan Özellikleri

a)

b)

Yazılı Sınav Soruları

112. Vaktiyle, bizim köyün yakınında Obruk diye bir mahalle varmış. Dedelerimizin, ninelerimizin zamanında bir gün, bu mahallede bir haneye Hızır Dede gelmiş ve hanenin kapısını çalmış: "Ev sahibi, ev sahibi! Bana bir parça yiyecek bir şeyler verin, bana bir hayrınız yok mu?" demiş. Hane sahibi gelinin de beşiğinde çocuğu varmış. Çocuğum ağlayacak diye kalkmış, gocaya bir şey vermemiş. Dede'ye "Verecek bir şeyim yok!" demiş. Hızır Dede de "Yok mu kızım?" diye tekrar sormuş. Gelin tekrar "Yok!" deyince Hızır Dede "İnşallah yağ ola goyulasın, obruk ola oyulasın, suyun içilsin de balığın yenmesin!" demiş. Dede bu sözleri söyler söylemez kaybolmuş. O mahalle de aynı anda bir obruk olup oyulmuş. Şimdi hâlâ oranın balığı yenmez.

Bu parçanın alındığı tür nedir? Bu türün dört (4) özelliğini yazınız.

Tür:

Türün özellikleri

- a)
- b)
- c)
- d)

Yazılı Sınav Soruları

113.

I.

Afyon'dan çıkıp da Kütahya yolu boyunca ilerlerken gözümüze sütun şeklinde birkaç kaya parçası ilişir. Yanlarına yaklaştığımızda bunların insana benzeyen altı taş parçası olduğunu görürüz. Çevrede anlatıldığına göre bu taşların şöyle bir hikâyesi vardır:

Afyon'un yakın köylerinden birinden altı kişi şahitlik için şehre inerler. Mahkemeye varırlar. Hâkim kendilerine sorar:

— Doğru söyleyeceğinize yemin eder misiniz?

Onlar da sırayla cevap verirler:

— Evet, doğru söyleyeceğim, eğer yalan söylersem Allah beni taş etsin!

Hepsi de kendilerine sorulan suallere cevap verirler.

II.

Düşmandan kaçıp gelen dört maldan (deve, at, öküz, koyun) çok buldular. Eğer, ile varalım desek; dört taraftaki illerin hepsi bize düşman. İyisi odur ki dağların içinde insan yolu düşmez bir yer izleyip (oturalım) deyip dağa doğru sürülerini sürüp gittiler. (Geldikleri yoldan başka yolu olmayan bir yere vardılar.) O da öyle bir yoldu ki bir deve, bir at bin güçlkle yürürdü; eğer ayağını yanlış bassa parça parça olurdu. (Vardıkları) yerde akarsular, çeşmeler, türlü otlar, meyveli ağaçlar, türlü türlü avlar (vardı.) O yeri görünce Tanrı'ya şükürler kıldılar. Hayvanlarının, kışın etini yediler. Yazın sütünü içtiler, derisini giydiler. O yere Ergenekon adını koydular. Burada bu ikisinin çocukları çoğaldı. Kayan'ın evladı çok oldu.

Numaralanmış parçaların alındığı metin türlerini yazınız. Bu türlerin birbirinden ayrılan iki (2) özelliğini yazınız.

I. Tür:

II. Tür:

Ayrılan Özellikleri

- a)
- b)
- c)

114. İslamiyet'in kabulünden sonraki Türk destanlarından bazıları şunlardır: ----, ----, ----, ----, ---- ... Bu dönem destanlarının dili yalındır. Destanlarda geçen Arapça ve Farsça sözcükler de Türkçe konuşan insanların yabancı olmadığı sözcüklerdir. Bu destanlardaki kısa cümleler anlatımda akıcılık ve kolaylığı sağlamıştır. Bu destanların Anadolu ve Balkanlarda Türkçe konuşan herkes tarafından bilinmesi, okunması ve yaygınlaşması dilinin sadeliğinden kaynaklanmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere getirilmesi gereken destanlardan beşini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 4. 4: Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini, şahıs kadrosunun özelliklerini, metindeki zaman ve mekânın özelliklerini, anlatım tekniklerini belirler.

115.Bu söz, orada bulunanların yüreğine ateş düşürdü. Sandılar ki hükümdar savaşmak veya bir yere çekilmek için hazırlıklı değildir. İskender, Hucend suyunu geçince gönderilen adamlar hızla gelip Şu'ya haber verdiler. Vakit gece yarısıydı. Hükümdar göç davulunu çaldırıp doğuya doğru yürüdü. Önceden hazırlıklı görünmeyen Hakan'ın ansızın yürüyüşü halkı şaşırttı. Halkın içine ürküntü düştü. Binecek hayvan bulanlar kendilerini bu hayvanların sırtına bırakıp hükümdarın arkasından gittiler. Herkes birbirinin hayvanını almıştı. Sabah olunca, ordugâh düz bir ovaya dönmüştü.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- Mekân olarak ---- yer verilmiştir.
- kişili anlatıcı kullanılmıştır.
- anlatım biçiminden yararlanılmıştır.
- bakış açısı söz konusudur.
- gibi şahıs kadrosuna yer verilmiştir.

116.Anlatıldığına göre Büyük Ağrı Dağı; Doğubayazıtlı, uzun boylu, geniş omuzlu, dağ gibi bir kadınmış. Kocasını da Doğubayazıt taraflarındaki pek çok aşirete hükmeden bir ağa imiş; İran sınırına kadar bütün yaylalar onunmuş. Bir gün Doğubayazıt ağası ile Dehol ve Sinek bölgelerinin ağaları arasında mal ve toprak anlaşmazlığı yüzünden büyük bir kavga yaşanır. Bu olaydan sonra araya düşmanlık girer. Bir zaman sonra Doğubayazıt ağası adamlarını alır ve Dehol taraflarına gider. Aynı gün Dehol ağaları da adamları ile Doğubayazıt ağasının topraklarına girerler. Adamlar ağanın karısını, yedi oğlunu, yedi gelinini, yedi torununu karşılarına dizerler. Dehol ağası, kadına kocasının yerini sorar. Kadın da "Bilmiyorum." der.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- Metin türü:
- Anlatım biçimi:
- Bakış açısı:
- Anlatıcı:
- Mekân:

Yazılı Sınav Soruları

117. Vaktiyle Osmanlı padişahı ile İran şahı birbirlerine hediye yüklü kervanlar gönderirlermiş. Söylemez köyü de bu kervanların güzergâhları üzerinde bulunuyormuş. Kervancılar, buradan geçerlerken Söylemez köyünde mutlaka konaklar; dinlenip, yiyip içtikten sonra yollarına devam ederlermiş. Bir keresinde, İran şahı Osmanlı padişahına kervan yükü olarak şeker göndermiş. O dönem Osmanlıda şeker kıtlığı çekiliyormuş. Kervan, Söylemez köyüne varınca Söylemez Baba, kervancıların yanına gidip, “Evlatlarım yükünüz nedir?” diye sormuş.

Onlar da baskın olur korkusuyla yükün şeker olduğunu saklayıp,

“Tuzdur baba.” demişler. Bunun üzerine Söylemez Baba şöyle karşılık vermiş:

“Tuz değil ama tuz olsun.”

Bu parça ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- a) Üçüncü kişili anlatıma başvurulmuştur. ()
- b) Kahraman bakış açısına yer verilmiştir. ()
- c) Diyalog tekniğinden yararlanılmıştır. ()
- d) Okuyucuda izlenim uyandırmak ön planda tutulmuştur. ()
- e) Zaman net verilmemiş ama mekân gerçektir. ()

KAZANIM: 10. 4. 5: Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

118. Üç Şehitler Destanı

Heyulâlar yıldızlarla yükselirler lâcivert karanlıkta,
Uzanırlar korkak boşluğa sere serpe
Civar arazinin sultanları
Metris tepe, Kanlı sırt, Adsız tepe.
Sanki dünyanın ilk gecesi, soğuk mu soğuk
İklimler yeni doğmuş, rüzgârlar körpe.
Karın beyazlığıyla daha da kocaman
Metris tepe, Kanlı sırt, Adsız tepe.

Bu dizeler kime aittir? Alındığı türün adı nedir?

119. Böylece yıllar yılı kovalamış ve bir gün gelmiş Uygurlara bir başkası hakan olmuş. Bu hakanın da Galı Tekin adında bir oğlu varmış. Hakan, oğlu Galı Tekin'e Çin prenseslerinden birini, Kiu-Lien'i, almayı uygun görmüş. Evlendikten sonra Prenses Kiu-Lien, sarayını Hatun Dağı'nda kurdu. Hatun Dağı'nın çevre yanı da dağlıktı ve bu dağlardan birinin adı da Tanrı Dağı'ydı. Tanrı Dağı'nın güneyinde de “Kutlu Dağ” derler bir başka dağ vardı, kocaman bir kaya parçasıydı. Bir gün elçileri, falcılarıyla birlikte Kiu-Lien'in sarayına geldiler. Kendi aralarında konuşup dediler ki: — Hatun Dağı'nın varı yoğu, bütün bahtıyarlığı Kutlu Dağ denen bu kaya parçasına bağlıdır. Türkleri zayıflatıp yıkmak istiyorsak bu kayayı onların elinden almamız.

Bu parçanın alındığı destanı ve ait olduğu ulusu yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

120. Çanakkale Şehitleri'ne Destanı, Kaybolmuş Cennet, Nibelungen, Alper Tunga Destanı, Ramayana, Şu Destanı, İlahi Komedy, Danişmendgazi Destanı, Cengizhan Destanı, Üç Şehitler Destanı

Bu destanları aşağıdaki tabloya yerleştiriniz.

Doğal Destan	Yapma Destan

121.

Destanın adı	Ait olduğu ulusun adı
Göç Destanı	
Çılgın Orlando	
İgor	
Bozkurt Destanı	
Şinto	

Yukarıdaki tabloda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

122. Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda Destanı:

- Kuvayımilliye Destanı:
- Sakarya Meydan Savaşı Destanı:
- Çanakkale Şehitlerine Destanı:
- Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı:

Yukarıdaki yapma destanların sanatçılarını destanların karşlarına yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 4. 6: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Sıfat tamlaması)

123.Bugün, bizim Büyük Ağrı dediğimiz dağ Doğubayazıt ağasının karısı, Küçük Ağrı dediğimiz dağ ise onun en küçük torunu Murat'tır. Kadının Murat'ı Tendürek Dağı'nda gömdüğü yerden fıskıran su da Murat Suyu'dur. Halkın anlattığına göre, cuma geceleri Büyük Ağrı'da ince bir ışık görünür ve dağdan inilti gelir. Doğubayazıt halkı bilir ki Murat acıkmıştır. O birazdan ufak bacakları ile anasının yanına gelir, başını anasının dizine koyar, biraz dinlenir. Anası onu emzirir, yedirir, içirir, altını temizler; sonra Murat'ını yerine bırakır. İşte o zaman sabah olur.

Bu parçadaki sıfat tamlamalarını bulup aşağıya yazınız.

124.Ve yıldızlar öyle ışıltılı, öyle ferahlılar ki şayak kalpaklı adam nasıl ve ne zaman geleceğini bilmeden güzel, rahat günlere inanıyordu ve gülen bıyıklarıyla duruyordu ki mavzerinin yanında, birdenbire beş adım sağında onu gördü. Paşalar onun arkasındaydılar. O, saati sordu Paşalar: "Üç", dediler. Sarışın bir kurda benziyordu Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı. Yürüdü uçurumun başına kadar, eğildi, durdu Bıraksalar ince, uzun bacakları üstünde yaylanarak ve karanlıkla akan bir yıldız gibi kayarak Kocatepe'den Afyon ovasına atlayacaktı.

Bu dizelerde beş (5) sıfat tamlaması bularak altını çiziniz.

Yazılı Sınav Soruları

125. "Ey benim vezirlerim! Bu yerlerin bir 'insan' eksikliği var. Dediğiniz gibi bu güzellikleri görüp duyacak biri olsaydı ya dile getirir ya tele getirir de böyle kaybolup gitmezdi, bu bir! Üstelik bunlara her güzellikten üstün bir de insan güzelliği katılırdı, bu iki! "İmdi, siz de benim bu sözüme bir 'mim' korsanız şu yaylaları yurt edinelim... Bir saray yaptıralım, köşkü beraber; içinde bahçesi, suyu beraber... Bu saraya güzeller güzeli Belkıs'ın tahtını kuralım; bu bahçeye de dilediği gülü, bülbülü konduralım ve lakin köşkün anahtarı bende kalsın!"

Bu parça ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- f) İşaret sıfatıyla kurulmuş birden fazla sıfat tamlaması vardır. ()
- g) Hem niteleme hem de belirtme sıfatı olan sıfat tamlamasına yer verilmiştir. ()
- h) Belgisiz sıfatla kurulmuş sıfat tamlaması bulunmaktadır. ()
- i) Niteleme sıfatı önce, belirtme sıfatı sonra yer alan sıfat tamlaması vardır. ()
- j) Kurallı birleşik sıfatla oluşturulmuş sıfat tamlaması söz konusudur. ()

126. Adana ve çevresinde yüzyıllardır yaygın olarak Lokman Hekim efsanelerinin anlatıldığı rivayet edilmektedir. Bunlardan biri şöyledir: Lokman Hekim, inanışa göre bütün hekimlerin hocası, üstadıdır. Her çiçeğin, her otun özelliklerini tanıyan Lokman ilaç yapar, dertlere deva bulurmuş. Lokman Hekim bütün dünyayı dolaşmış. Çukurova'ya gelince ovanın bereket ve güzelliğine hayran olarak Misis'e yerleşmiş. Çevredeki bütün hastaları iyileştirmiş. Ölümün bazı hastalıklar için kurtuluş olduğunu unutan Çukurovalılar, ölümsüz hayatın peşine düşmüşler.

Bu parçadaki sıfat tamlamalarını aşağıdaki tabloya yazınız.

127. Cakıp'ın büyük derdi çocuğunun yokluğu idi. Bir gün bu derdini şöyle anlatıyordu: "Her cinsten hayvan sahibi oldum. Mal mülkümde beş paralık haram yok. Fakat elimden tutup ölümünden sonra 'Vay babacığım!' diye ağlayacak, yüzünü parçalayacak bir evladım yok. Ne talihsiz, bahtı kötü adam imişim!" diye gözyaşlarını tutamadı, hıçkırığa hıçkırığa ağlamakta devam etti. Yanında yatan Cakıp biraz sonra uyanıp Çıyırda'yı da uyandırıp gördüğü düşünüyü anlattı. (...) düşleri yordurmak için düğün ziyafet yapmak gerektiğini söyledi. Cakıp gördüğü rüyayı tabir ettirmek için ziyafet hazırlattı. Atlar, develer, koyunlar kesti. Ulu toy kıldı.

Bu parçadaki sıfat tamlamalarının altını çiziniz.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 4. 7: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Yazım kuralları)

128. Gevaş İlçesi yakınlarında Van Gölü'nde kıyıya 5 km. uzaklıkta bir ada vardır. Bu adaya Aktamar ya da Akdamar denir. Bu gün kimsenin oturmadığı bu adada Van Gölü'nün martıları yaşar. Adanın bir özelliğide badem ağaçlarıdır. Ama asıl özelliğini ünlü Akdamar Kilisesi'nden alır. Adaya bu ismin verilmesini tarihler yazmıyor. Tarihlerin yazmadığını efsaneler dile getirmiş. Efsaneye göre o zamanlar adaya kimse ayak basmamış. Keşişler bırakmamış. Çünkü ada keşişlere verilmiş. Oraya ancak keşiş olmak isteyenleri alırlarmış. Vede ayrılıp gidenler de keşiş olur, öyle giderlermiş. Kilisenin baş keşişinin Tamara isimli güzel bir kızı varmış. Adanın karşı kıyısında ki Gevaş'ta yalnız başına yaşayan bir deli kanlı varmış. Yiğitliği söylenir dururmuş o yörede.

Bu parçadaki yazımı yanlış sözcükleri ve doğru yazımlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

yanlış	doğru

129. Efsaneye göre Ahmet şah, Divriği Ulu camiyi yaptırmak için başka memleketlerden mimarlar ve ustalar getirmiş. Cami yapılıp tamamlanır. Fakat içerisinde ki kalıplar ve iskeleler durmaktadır. İskelelerin söküleceği sırada mimarların ve usta başı ortadan kayıp olur. Herkez:

— Acaba mimarbaşına bir hal mi geldi, diye merak etmeye başlar. Ahmet Şah, dörtbir yana haber salar. Ustanın ne dirisini nede ölüsünü bula bilirler. Mimarbaşı olmayınca öteki ustalar, kalıpları ve iskeleleri sökemezler.

Bu parçadaki yazımı yanlış olan sözcüklerin altını çiziniz.

Yazılı Sınav Soruları

130. Alacakaranlık

- Çevrimiçi
- Hafta sonu
- Boy pos
- Git gide
- İççe
- Vejetaryen
- Sağol
- Alışveriş
- Laboratuvar

Yukarıdaki sözcüklerden yazımı yanlış olanları bulup doğrularını yazınız.

131. Hun Ülkesinde bulunduğum zaman duydumki Usun Han'ı, Gunmo unvanını taşıyor. Gunmo'nun babası Hunlar'ın Batısındaki bir ülkeye sahipdi. Gunmo'nun babası bir savaş da Hunlar tarafından öldürüldü. Yeni doğan Gunmo'yu kırlara attılar. Kuşlar, çocuğu sineklerden koruyor; bir dişi kurt sütüyle besliyordu. Hun Hanı buna şaştı. Bu çocuğu Tanrı saydı. Onu kendi terbiyesine aldı, büyüttü. Baba'sının ülkesini ona geri verdi.

Bu parçadaki yazımı yanlış sözcükleri ve doğru yazımlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

yanlış	doğru

Yazılı Sınav Soruları

132. Kudretli bir hanın herşeyden çok sevdiği güzel kızı yavaş yavaş büyümektedir. Han yaşlıdır ve Hanbike'nin mutluluğunu görmeden öleceğinden korkar. Birgün bahşıları çağırır ve kızının geleceği hakkında bilgi vermelerini emreder. Bahşılar uzun uzun konuşurlar ve sonuçta Dünya'da kimsenin Hanbike kadar mutlu olamayacağını söylerler. Fakat bahşıların arasından en yaşlısı "Ey yüce hükümdar! İstersen beni cezalandır fakat gerçeği sonuna kadar dinle. Kızının kaderi çok acı. O, ergenlik çağına girdikten sonra bir karadul örümceğinin ısırmasından ölecek." Der.

Bu parça ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- a) "herşeyden" sözcüğü, "her şeyden" biçiminde yazılmalıdır. ()
- b) "Birgün" sözcüğünün yazımı doğrudur. ()
- c) "Dünya'da" sözcüğünde "da" bağlaç olduğu için ayrı yazılmalıdır. ()
- d) "karadul" sözcüğü "kara dul" biçiminde ayrı yazılmalıdır. ()
- e) "Der" sözcüğü, küçük harfle başlatılmalıdır. ()

KAZANIM: 10. 4. 8: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Noktalama işaretleri)

133. Çok satmasına çok satarmış; ama tüccar daha da çok kazanmak istermiş. Dünya'da mal mülk edinmek için ihtirasların bile kendisini durduramadığı insanlar ne yaparlarsa o da onu yapmış. Alışverişe hile katmış. Başlamış büyük ölçekte alıp, küçük ölçekte satmaya. Satmasına satmış, kandırmasına kandırmış üç-beş kişiyi ama Allah'ı da kandıracak değil ya? Allah, aç gözlü bu tüccarı ona en yakışan şekilde cezalandırmış.

Bu parçadaki noktalama yanlışlarını bulup nedenlerini açıklayınız.

134. Hızır ile İlyas () ikisi bir anadan doğma ve babadan olma kardeşler. Bu iki kardeş, bir gün babalarına şöyle derler ()

() Duyduğumuza göre abihayat suyu varmış. Bu sudan içenler hiç ölmezlermiş. Acaba bu su nerededir () Babaları () bu soru üzerine onlara şöyle cevap verir ()

() Evlatlarım () Önce birer tane balık tutacaksınız. Bu balıktan tavaya koyup tek tarafını kızartacaksınız. Sonra tavayla birlikte bu suyu aramaya çıkacaksınız. Suyu bulduğunuz zaman tavada kızarttığınız balıklar () canlanacak ve suya atlayacaktır () işte bu, abihayat suyudur.

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

Yazılı Sınav Soruları

135.— Adın ne senin ()

— Osman () efendim.

— Niçin katıldın orduya, bıyıkların bile yok. Bizde bıyıklarında tarak durmayan kişi orduya alınmaz () duydun mu?

— Duydum efendim ()

— Pekiyi, öyleyse niçin katıldın orduya () Ananın koynuna git çocuk ()

İşte bu lafa alınmıştı Aksaraylı Genç Osman. Padişah'a döner ve ()

— Tarağınızı verir misiniz ()

Padişah kızgınlıkla tarağını verir. Osman tarağı aldı iki eliyle dudağının üzerine bastırır. Dudağının üstünden kan yürümeye başlar.

— İşte benim bıyığımda da tarak duruyor. Şimdi orduya girebilir miyim () der.

IV. Murat, o sert denen kişi oturur ve hüngür hüngür ağlar ()

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

136.(I) Sarıkız, Çanakkale iline bağlı Ayvacık'ın bir köyünde ailesi ile yaşayan sarı saçlı güzel bir kız çocuğudur. (II) Küçük yaşta annesi vefat ettiği için babasıyla yaşamaktadır. (III) Babası bir gün Sarıkız'a "Annenin hatıralarıyla dolu bu yerden başka bir yere göçelim." der. (IV) Sarıkız, babası ile Edremit'in Güre köyüne yerleşir; daha sonra Kavurmacılar köyüne yerleşen baba kız kışları Kavurmacılar'da, yazları da Kaz Dağı'nda geçirirler. (V) Geçimlerini çobanlık yaparak sağlarlar; babası, Sarıkız'a vakit geçirmesi için kaz alır.

Bu parça ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

a) I. cümledeki virgül, yüklemden uzak düşen öznenen sonra kullanılmıştır. ()

b) II. cümlede nokta, yargı bitirildiği için kullanılmıştır. ()

c) III. cümledeki tırnak işareti, sözü vurgulamak için kullanılmıştır. ()

d) IV. cümlede kesme işaretleri, özel ada gelen çekim eklerini ayırmak için kullanılmıştır. ()

e) V. cümledeki noktalı virgül, aralarında virgül bulunan sözleri ayırmak için kullanılmıştır. ()

137. Muş'un güneyindeki Kurtik Dağları üzerinde eşsiz tabiat güzellikleriyle dolu bir düzlük vardır. Buraya Kızıl Ziyaret Tepesi denir. Tepeye ait efsanenin çeşitli anlatılarının en yaygın olanı şöyledir () Bir zamanlar Kızıl Ziyaret Tepesi'nde yaşayan fakir bir adamın güzeller güzeli bir kızı varmış. Periden daha alımlı olan kızın güzelliği dillere destanmış. Kız bir çobana sevdalıymış ve onun yavuklusuymuş. İki sevdalı () bir araya geldiklerinde hep kuracakları yuvayı konuşur () gelecek mutlu günlerin hayaliyle yaşarlarmış. Yine aynı yörede yaşayan zengin mi zengin bir ağa varmış. Bu ağanın da şımarık mı şımarık bir oğlu varmış. Kızın güzelliği bu ağa oğlunun da kulağına gitmiş. Ağa oğlu, kızı gidip babasından istemiş. Kız () "Ben ağa oğlu ile evlenmem ()" demiş

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.5.1: Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

138. Tarlayı otlar bürümüştü (----). Karabibik burayı babası Koca Osman'ın mirası olarak ele geçirmişti. Tarla o zaman on iki dönümken dört dönümünü Kara Durmuş'a satıp parayı askerlik bedeli (----) olarak vermişti. Şimdiki hâlde sekiz dönümden ibaret kalan bu toprak parçasına bile tarla komşusu olan Yosturoğlu göz dikmekte (----) bu sebeple aralarında ara sıra münakaşa (----) yaşanmaktaydı. Otuz iki dönüm tarlası olanların da el ayası kadar toprağa göz dikmesi münasebetsiz (----) değil mi ya? Kendisi şu kadcılık tarla sayesinde ancak akşamları bir kaşık sıcak çorba içecek kadar mal kaldırabiliyor, elinden bu da çıksın da açlıktan mı ölsün?

Nabizade Nazım, Karabibik

Bu parçada altı çizili sözcüklerin yanındaki boşluklara bu sözcüklerin anlamlarını karşılayabilecek sözcükleri yazınız.

139. Bu iyi çocuk bütün içtenliğiyle (----) beni adam etmeyi arzuluyordu ve bunu yapacağına söz veriyordu ama bu işi gerçekleştirmek için ne yeterli boş zamanı vardı ne şartlar uygundu. Gençliğinin bencilliği ve aklının bir karış havada olması (----) yüzünden annesinin ev işlerini hangi zorluklar ve fedakârlıklar (----) pahasına yürüttüğünü ayırt edemiyordu; sessiz ve durgun bir lise öğrencisi olan kardeşi de bu konuda ondan daha vurdumduymazdı (----) Bana gelince mutfakta süregelmekte olan, kimya ve aşçılık tasarrufu cambazlıklarının (----) uzun bir süredir ayırdındaydım.

Maksim Gorki, Benim Üniversitelerim

Bu parçada altı çizili sözlerin yanındaki boşluklara bu sözcüklerin anlamlarını karşılayabilecek sözcükleri yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.5.2: Metnin tema ve konusunu belirler. Metnin tema ve konusunu, metindeki çatışmaları ve metnin olay örgüsünü belirler.

140. Buraya geldiğim günden beri beni işgal eden en önemli, en büyük şey, Mehmet Ali'nin evindekilerden başlayarak köylüleri kendime alıştırmak, ısındırmak olmuştur. Lâkin şimdiye kadar -işte buradaki yaşantımın bu sekizinci ayıdır- hâlâ küçük İsmail'le Mehmet Ali'nin anası Zeynep Kadın'dan başka birisinde muvaffak olduğumu sanmıyorum. Gerçi, köylülerden çoğuyla ahabça konuşuyoruz. Ağaç altı, çeşme başı, dere boyu ve kahve arkadaşlığı ediyoruz. Lakin, öyle derinliği olmayan, o kadar gevşek bir ahablık ki görüyorum ne onları ben ne onlar beni tatmin ediyor. Hepsisi benim yanıma yürekleri, kafaları gibi kalın sargılarla bağlanmış olarak geliyorlar. Ve bahislerimiz hep topraktan, havadan, zamandan yakındır. Esasen, Mehmet Ali'nin anasıyla da bundan başka bir şey konuşmuyoruz.

(...)

Bir akşam yatsı ezanından önce, muhtar benim kapımı vurdu:

- Efendi, efendi, sana kasabadan bir acans getirdim. Al oku, dedi.
- Nasıl, iyi bir haber mi?
- Al oku; çok iyi diyeler. Savaşı kazanmışız.

Ellerim titreyerek, kirli buruşuk kâğıt parçasını lambaya doğru uzatıyorum. İkinci İnönü Zaferi... Yüreğim ağzıma geldi. Bir şiir parçası okuyormuşum gibi ajansın satırlarını içimde terennüm ediyorum.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yaban

Bu metinle ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Metnin konusu:.....

Çatışma:.....

141. Şerife Kadın bir gün Fitnat Hanım ile nakış dersinden sonra konuşurken der ki:

- İki gün var, evime bir kız gelir. On yedi on sekiz yaşında var. Nakış hiç bilmez, lakin bir okuması, bir yazması var ki! Hiç ben öyle kız görmedim. Beş dakikada koca bir gazeteyi baştan başa okur! (...) Allah vergisi bir şey.
- Nakış nasıl öğrenememiş şimdiye kadar?
- Babası bırakmamış. Fakat o zekâ ile nakışı da öğrenecek. İki gün var ki bana gelir de oldukça iğneyi kullanmaya alıştı.
- Ah, insan okumak-yazmak bildiği gibi, her şeyi kolay öğrenir. Ah!.. Ben böyle kör kaldım.
- Hiç okumak bilmez misin kızım?
- Okurum biraz ama, okuduğumu anlayamam ki...

Şemsettin Sami, Taaşuk-ı Tal'at ve Fitnat

Bu metinle ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

Metnin konusu:.....

Çatışma:.....

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.5.3: Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini; millî, manevî, evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

142. Sonra kumpanya manasız, asılsız, düzensiz, dört perdelik bir oyun oynadı. Öyle bir oyun ki yalnız yavanlığıyla, tatsızlığıyla insanın neşesini bozar, harap eder. Sonra kadın şarkıcılar da aktörler de bu hanımefendilerin devamlı, ısrarlı alkışlarıyla mesut oldular. Evvela perde açılmadan önce hâllerinden, kıyafetlerinden kendilerini az çok, biraz bir şeye benzeterек oldukça yakınlık hissettiğim bu hanımların his ve zevk bakımından ne kadar düşük olduklarını görerek hayret ettim. Bebek'teki tiyatroya gelen bu hanımların İstanbul'un yüksek sınıfını oluşturmaları gerekirdi. Lakin demek ki gazetelerdeki ilanlara göre her gün İstanbul'un bir başka köşesinde bir tanesi oynayan bu murdar kumpanyaları bu hanımların alkışları ihya ediyor, öyle mi? Ben bu soğukluklarla donmuş dururken herkesin, hele hanımla Nigâr'ın kahkahalarla güldüğünü görerek aramızdaki farkı düşündüm ve kendi kendime derin derin acıdım.

Mehmet Rauf, *Genç Kız Kalbi*

Bu metin hangi döneme ait bir romandan alınmıştır? Bu dönem romanlarının dört (4) özelliğini yazınız.

Dönem:

Özellik:

- a)
- b)
- c)
- d)

Yazılı Sınav Soruları

143. Bir cuma günü, Râkım alışıldığı şekilde Mister Ziklas'ın konağına gittiğinde kime rast gelse beğenirsiniz?

Felâton Bey'e! İşte ona rast geldi. Felâton Bey'i, kızlarla annesi ve babasının yanında buldu.

O gün ders günü olduğundan Felâton Bey de kızların derslerini imtihan ediyordu. Râkım Efendi'yi görünce İngilizlere de anlatabilmek için Fransızca olarak:

“Ha ha hay! Sen miydin birader hanımların hocası?”

“Evet, efendim, bendenizdim beyim!”

Mister Ziklas:

“Demek ki daha önceden tanışıyorsunuz!”

Felâton gururlanarak:

“Evet! Kendi haklarında muhabbetim pek fazladır. O da beni sever sanırım.”

Ahmet Mithat, *Felâton Bey ile Râkım Efendi*

Bu metin hangi döneme ait bir romandan alınmıştır? Bu dönem romanlarının dört (4) özelliğini yazınız.

Dönem:

Özellik:

- a)
- b)
- c)
- d)

Yazılı Sınav Soruları

144. Vedide, Leylâ'yı her gün iki saat gündüz uykusuna yatırıyor. Biraz önce de onu, yine yeşil pancurları kapalı, camları açık odadaki yatağına yatırmıştı. Çocuk, oynarken annesinin yanında gezinmesini, yavaş sesle, ninni mırıldanırçasına türküler söylemesini isterdi. Vedide'nin yanında bulunduğunu gösteren bir belirtisi ve varlığı olmazsa uyuyamazdı. Her zamankinden çok annesine düşkün olmuştu.

Annesini yalnız kendisiyle uğraşır görmek istiyordu. Onu babasından, herkesten, özellikle Selma'dan esirgiyor, kıskanıyordu. Genç anne, mutfakta çalışanlara bakmak, ev işlerine ilişkin buyruklar vermek, yemekte kocasına eşlik edebilmek için ondan izin almak zorundaydı. Yalnız kalınca Leylâ; susar, dargın bir görünüş alır, çok kez sudan bir neden öne sürerek yatar, gözlerini kapar, sanki annesi orada olmazsa kendisini öldürecek belirsiz bir çekincenin görüntüsünü görmemek için dışla ilişkisini keserdi.

Vedide, yine orada bulunduğunu belli etmek için yavaş bir sesle şarkı mırıldanıyor ve odanın yarı aydınlığında pek seçemeyen gözleriyle dikiş dikiyordu.

Halit Ziya Uşaklıgil, *Kırık Hayatlar*

Bu metin hangi döneme ait bir romandan alınmıştır? Bu dönem romanlarının dört (4) özelliğini yazınız.

Dönem:

Özellik:

- a)
- b)
- c)
- d)

Yazılı Sınav Soruları

145. Salime Hanım parlak gözleriyle hâlâ hepimizin başının üstünden bakarak, "Monşer Cemal Bey," dedi, "burada mühim bir İngiliz muhabiri var. Memleketimiz hakkında malumat topluyor. Biz kendisine artık İttihatçı kalmadığını, herkesin İngiliz dostu olduğunu ve İzmir işgalinin aramızda yaptığı fena tesiri anlatıyoruz. Hatta İzmir'de Yunanlılar tarafından kocası, çocuğu öldürülmüş, kendi yaralanmış kibar bir kadının burada bulunduğunu söyledik. Burada toplanacağız. Ayşe Hanım ona gördüklerini anlatacak."

"Ben anlatmaya muktedir değilim, hanımefendi."

"Zarar yok, sizi görsün. Biz de sizin ağzınızdan tercüme eder gibi İzmir faciasını anlatırız."

Ayşe'nin yüzü hiç bu kadar tehlikeli olmamıştı. Solgun, yorgun teni kızıl bir dalga yayıyordu.

"Benim ağzımdan bir şey anlatıldığını istemiyorum."

Halide Edip Adıvar, *Ateşten Gömlek*

Bu metin hangi döneme ait bir romandan alınmıştır? Bu dönem romanlarının dört (4) özelliğini yazınız.

Dönem:

Özellik:

- a)
- b)
- c)
- d)

KAZANIM: 10.5.4: Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini, şahıs kadrosunun özelliklerini, metindeki zaman ve mekânın özelliklerini, anlatım tekniklerini belirler.

146. Ata, yapılanın bir rol olduğunu bilmekle beraber, ayaklarını salondaki kanepenin altına saklamaktan kendisini alamıyor. Karşılıklı gülüşüyorlar. Gülüşüyorlar ama dayı, aklını fikrini rol yapmaya vermiş olan Ayşen'in bu hâllerini gittikçe arttırdığını, azıttığını gördüğü için gülümseyişine bir acılık katıldığını hissetmiyor değil. Bir sene üç ay zarfındaki değişiklik inanılmayacak kadar büyüktür, şaşırtıcıdır. Ata da anlıyor ki insanın parası olursa giyeceklerini terzinin en tanınmışına diktirmeli, ayakkabılarını da gene meşhurlardan birinde yaptırmalıdır. Bunlar sadelik içinde zarafet nedir, uyarlamasını biliyorlar.

Refik Halid Karay, *Bugünün Saraylısı*

Bu parça ile ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- a) Mekân olarak ---- yer verilmiştir.
- b) ---- kişili anlatıcı kullanılmıştır.
- c) ---- anlatım biçiminden yararlanılmıştır.
- d) ---- bakış açısı söz konusudur.
- e) Şahıs kadrosunda ---- yer verilmiştir.

Yazılı Sınav Soruları

147. Ah, bu eser!.. Bir vakitler bunun için neler kurmuş, ondan neler beklemişti?

Şimdi o kadar “çocuk” olduğuna utanıyordu. Bu, kendisine ne kazandırabilirdi? Merak ederek bir göz atacakların ilgisiz bir gülümsemesinden, kötü bulmaya hazırlanmış beş on arkadaşın ağzındaki yalan kutlamalardan başka bu eserden ne umulabilirdi? O buna, hayatının en güzel parçasını feda etmiş, gençliğinin en değerli sıcaklığını ve ruhunu bırakmıştı.

Bunun ahmakça bir düşlemenin yanıltıcı görüşüyle, hastalanmış gözlerine başka türlü görülen basın- yayın alanına attıktan sonra ne olacaktı? Bunun sevinci ve mutluluğu ne kadar sürecekti? Bir hafta, belki on beş gün; daha sonra sonsuza değin sürecek bir unutuluş!.. Yalnız on beş günlük bir lezzetin sarhoşluğu için ne aşağılamalara amaç yeri olacak ne kıskançlıklarla karşılaşacaktı?

Halit Ziya Uşaklıgil, *Mai ve Siyah*

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- Anlatım tekniği:
- Anlatım biçimi:
- Bakış açısı:
- Anlatıcı:
- Zaman:

148. Yüzünü gördüğü vakit birdenbire Kâmran'ın kalbi çarptı. Nermin'in gülkurusu renkli çarşafı içinde Feride vardı. Tam birbirlerine yaklaşacakları vakit rüzgâr, Feride'nin şemsiyesini aldı. Çalığışu, feryat ederek onu tutmak istedi. Fakat birdenbire etekleri dağıldı; pelerini uçtu, saçları açıldı. Kâmran, tam dakikasında yetişmişti. Şemsiyesini bir çalı kenarında yakaladı. Pardösüsünü rüzgâra siper ederek Feride'nin çarşafını düzeltmesine yardım etti. Çalığışu:

- Ne kadar zamanında yetiştin, Kâmran, rüzgâr beni sahici çalı kuşları gibi uçuracaktı, dedi. Daha bir şeyler söylemek istiyordu. Fakat rüzgâr, başını eğmeye, gözlerini, dudaklarını kapamaya mecbur ediyordu. Kâmran, ona pardösüsünü siper etmeye çalışarak yürümeye başladılar.

(...)

- Feride dedi, bizim bütün sergüzeştlerimiz burada başlıyor. Beni dinle, öyle görüyorum ki bu gözler artık beni anlayabilecek kadar ıstırap çekmiş ve düşünmüş. Seni sevmeye başladığım vakit gülmeden, eğlenmeden başka bir şey düşünmeyen hafif yaramaz bir kız çocuğu ışık gibi, ses gibi elde durmasına imkân olmayan bir Çalığışu'ydun.

Reşat Nuri Güntekin, *Çalığışu*

Bu parça ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- Üçüncü kişili anlatıma başvurulmuştur. ()
- Kahraman bakış açısına yer verilmiştir. ()
- Diyalog tekniğinden yararlanılmıştır. ()
- Okuyucuyu olay içinde yaşatmak amaçlanmıştır. ()
- Betimleyici anlatım biçimi hâkimdir. ()

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.5.5: Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

149. Yolcuya ne istediğini sormak için ağzını açtığı anda, adam iki elini bastonunun üzerine dayayıp bakışlarını sırasıyla ihtiyara ve kadınlara yönelttikten sonra, piskoposun konuşmasını beklemeden yüksek sesle kendini tanıttı:

— İşte. Adım Jean Valjean. Kürek mahkûmuyum. On dokuz senemi zindanda geçirdim. Dört gün önce serbest bırakıldım ve Toulon'dan Pontarlier'ye gitmek için dört gündür yürüyorum. Bugün on iki fersah yol kat ettim. Akşam şehre geldiğimde bir hana girdim. Belediye başkanlığına göstermem gereken sarı kimliğim yüzünden beni geri çevirdiler. Başka bir hana gittim. Bana "Defol git!" dediler. Her yolu denedim. Kimse beni kabul etmedi. Cezaevine gittim, kapıcı beni içeri almadı. Bir köpek kulübesine girdim. Köpek beni ısırıp sanki bir insanmış gibi kovdu. Âdeta kim olduğumu biliyordu. Açık havada yatmak için tarlalara gittim. Gökyüzünde yıldız yoktu. Yağmur yağacağını (...) düşünerek bir kapı eşiği bulmak üzere şehre döndüm. Orada, meydanda, bir taşın üzerinde yatıyordum, iyi yürekli bir hanımefendi bana evinizi gösterip kapınızı çalmamı söyledi. Ben de kapınızı çaldım. Burası neresi? Han mı? Param var. On dokuz yıllık kürek mahkûmluğum boyunca yüz dokuz frank on beş santim kazandım. Öderim. Ne olacak ki? Param var. Çok yoruldu, on iki fersah yol yürüdüm, çok açım. Burada kalmama izin verir misiniz?

Victor Hugo, *Sefiller*

Sefiller romanından alınan bu parça Batı edebiyatı akımlarının hangisinden etkilenmiş olabilir? Bu akımın dört (4) özelliğini yazınız.

Batı edebiyatı akımı:

Akımın özellikleri:

- a)
- b)
- c)
- d)

Yazılı Sınav Soruları

150. Maun sandalla müsademeyi andıran bu tesadüflere artık o kadar alışmış idiler ki bugün Kalenderden dönerken gene onun âdeta çarparcasına yakından sıyırıp geçişini fark etmemiş gölündüler. Beyaz sandalın şık, zarif süvarilerinde küçük bir telâş eseri, bir ufak haşyet sayhası bile uyandıramayarak geçen maun sandala -her iki tarafı görebilmek üzere biraz yan oturan- Peyker başını bile çevirmedi, arkasını sahile vererek Anadolu kıyısına dumanlarını serpen bir vapura dalmış gözler ile Bihter'in beyaz örtüsünün içinde vekar ve endişe dolu çehresi tamam ile kayıtsız kaldı; yalnız, valideleri, sarıya boyanmış saçlarının altında gözlerinin manasına derin bir mübhemlik veren geniş bir sürme çember ile çevrilmiş gözlerini çevirdi, ucunda gizli teşekkür manası titreyen bir serzeniş bakış ile maun sandala büsbütün yabancı kalmadı.

Halit Ziya Uşaklıgil, *Aşk-ı Memnu*

Aşk-ı Memnu romanından alınan bu parça Batı edebiyatı akımlarının hangisinden etkilenmiş olabilir? Bu akımın dört (4) özelliğini yazınız.

Batı edebiyatı akımı:

Akımın özellikleri:

- a)
- b)
- c)
- d)

KAZANIM: 10.5.6: Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

151. Şemsettin Sami'nin aynı zamanda ilk Türk romanı olan ---- adlı eseri, Namık Kemal'in ---- ve ----; Ahmet Mithat'ın ---- ve ---- adlı eserleri Tanzimat edebiyatının birinci dönem romanlarındandır. Samipaşazade Sezai'nin ----, Recaizade Mahmut Ekrem'in ---- ile Nabizade Nazım'ın ---- ve ---- adlı eserleri ise Tanzimat edebiyatının ikinci dönem romanlarındandır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere getirilmesi gereken roman türündeki eserleri yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

152. *Taaşuk-ı Talat ve Fitnat*:

Cezmi:

Felâton Bey ile Râkım Efendi:

Sergüzeşt:

Araba Sevdası:

Roman türündeki bu eserlerin yazarlarını yanlarına yazınız.

- 153.
a) Ahmet Mithat Efendi	• İntibah ()
b) Şemsettin Sami	• Araba Sevdası ()
c) Namık Kemal	• Sergüzeşt ()
d) Recaizade Mahmut Ekrem	• Henüz On Yedi Yaşında ()
e) Nabizade Nazım	• Mai ve Siyah ()
f) Samipaşazade Sezai	• Yaban ()
g) Halit Ziya Uşaklıgil	• Sinekli Bakkal ()
h) Mehmet Rauf	• Taaşuk-ı Talat ve Fitnat ()
i) Halide Edip Adivar	• Zehra ()
j) Yakup Kadri Karaosmanoğlu	• Eylül ()

Sanatçı-eser eşlemesini eserlerin yanındaki ayrıçlara harfleri yazarak yapınız.

Yazılı Sınav Soruları

154. Süreyya'nın bu gece canı pek sıkılıyordu, "Adam bırak!" dedi. Babasına dargınlığını bütün köye yayıyordu; gezintiye çıkacakları zaman o kadar ısrar etmiş fakat bu sefer de sahil bir yere gitmeye babasını razı edememişti. Büyükbabalarının vaktiyle gelip nasıl budala bir hesapla "şu taş ocağında" yaptırdığı bu köşk onları her sene başka bir yere gitmekten alıkoyuyordu. Bütün kışın, Boğaziçi'ni görürken yine koşup geldikleri "şu çöplük", çocukluğundan beri yaşaya yaşaya usandığı bu ıssız çöl onu artık çıkıp gezmekten alıkoyacak kadar bıktırmıştı! Babasına karşı bir şey yapamamasının intikamını almak isteyerek hırsını başkalarından çıkarıyor, buradaki hayatın aleyhinde bulunmak için her şey kendisine bir vesile oluyordu. Bunun için her günkü hayatında genellikle şen olan Süreyya buraya taşındıkları on günden beri hemen daima sisli, taşkın, hatta o kadar sevdiği eşi Suat'a karşı bile hemen hiçbir sebep olmadığı hâlde haksız davranıyordu.

Suat'ın, kendi kolunu tutan elinden çekip yanı başına oturarak ve kendisine dargın olmadığı için gülümsemek lazım geldiğini hatırlayarak kaçamak, isteksiz bir gülümseyişle: "Şimdi hep çamur oluruz; toprak toprak değil ki..."

İki dakika yağmur yağdı mı haddin varsa yürü! Bastığın yerden ayağın bir okka çamurla beraber kalkar..." dedi.

Bir romandan alınan bu metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Romanın adı:

Romanın yazarı:

Romanın ait olduğu dönem:

155. O gece Dilber'le beraber bir odada yatan Çaresaz; sürekli Kafkasya'dan, esaretten ağlaya ağlaya bahsediyordu.

Bütün insanlığını coşturan keder, sesine şiddetli bir tesir, lisanına garip bir sadelik ve güzellik vermişti. Dilber, esaret arkadaşının alışılmadık olan bu haline üzülerken:

- Niçin ağlıyorsun? diye sordukça:
- Hiç! Ağlamak esaretin en büyük hakkıdır. Biz o hürriyete sahibiz! diyordu.

Garip şey! Acaba bu biçare Çaresaz'ın kalbini kim kırmıştı ki Dilber soyunup da yatağına girdiği hâlde yine durmadan mendiliyle gözlerini silerek ağlamasına devam ediyordu. Dilber yatağından kalkarak:

- Çaresaz! Yalnız dökülen gözyaşları acıdır. Sen hiçbir derdini benden gizlemezken, bu ıstırapının sebebini niçin saklıyorsun? Memleketinde geçen bir şey mi hatırına geldi? Yoksa çocukken annenin kucağında ağladığını mı hatırladın? Sen kalbini bana da açmazsan burada hâline hanımlar mı acıyacak, beyler mi ağlayacak?

Bir romandan alınan bu metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Romanın adı:

Romanın yazarı:

Romanın ait olduğu dönem:

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 5. 7: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Yazım kuralları)

156. Babası ise dünyada hem en büyük olgunlukların hemde en büyük eksikliklerin sebebi olan bu inatçılık huyunu çocuğun doğasından çıkarmaya imkan görmediği için, o eğilimleri daima eğitmek ve düzeltmek yoluna giderek oğlunu bu halden kurtarmaya çalışırdı. Ali bey babasının sağlığında ve hele ondört, onbeş yaşına girdikten sonra dünyada öğrenmekten başka önemsenecek, arzu olunacak bir şey bulamaz olmuştu. Dünyayı unutturcasına meşgul olduğu birşey var ise o da dersleriydi. Bir küçük maksat için büyük fedakarlık yapması gerekiyorsa, nüshası pek nadir olan bazı kitapları değerinin kırk elli misli fazlasına almaktaydı. Hastalanırsa herhangibir şey için bahse girip de bahiste yenildiği için hastalanırdı. Ağlarsa okuduğu şeylerde zor bir meseleye rastlayıpta halledemediğinden dolayı ağlardı.

Namık Kemal, *İntibah*

Bu parçadaki yazımı yanlış sözcükleri ve doğru yazımlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

yanlış	doğru

157. Emma odalara çıktı. İlki döşenmemişdi. İkincisi karı-kocanın yatak odasıydı. Al kumaşla çevrili yatak yuvası içinde maun bir karyola vardı. Alçak dolabın üzerine kavkılardan yapılmış bir kutu süslüyordu. Pencerenin yanında açılır kapanır bir yazı masasının üzerinde, bir sürahinin içinde beyaz ipekli şeritle bağlanmış bir demet portakal çiçeği duruyordu. Gelinçiçeği, öbürkünün! Emma ona bakıyordu. Charles gördü, aldı, samanlığa götürdü.

Kısacası Charles mutluydu; dünyada hiçbir tasası yoktu. Başbaşa bir yemek, akşamları anayolda bir gezinti, karısının saçlarına elini sürmesi, bir pencerenin sürgü koluna asılı hasır şapkasını görmesi, o güne dek zevk alabileceğini hiç düşünmediği daha birçok şey şimdi onun için kesintisiz bir mutluluk oluşturuyordu.

Gustave Flaubert, *Madam Bovary*

Bu parçada altı çizili sözlerin hangilerinde yazım yanlışı vardır? Yazımı yanlış sözlerin doğrularını yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

158. Vilâyetlerde bulunduğu zaman en büyük zevki, sırmalı giysiler içinde, Midilli ya da at üzerinde, arkasında çifte çifte uşaklarla sokak sokak gezip dolaşmak olan bu beyin, İstanbul'a geldikten sonra merakı üç şeye yöneldi: birincisi, araba kullanmak; ikincisi, alafranga beylerin hepsinden daha süslü gezmek; üçüncüsü de berberler, kunduracılar, terziler ve gazinoda ki garsonlarla fransızca konuşmaktı.

Kağıthane yollarında araba kullanma hevesiyle en şiddetli poyrazın karşısında tiril tiril titreyen Bihruz bey, yazında otuz otuz beş derece sıcak günler de Çamlıca, Haydarpaşa, Fenerbahçe yollarında gene o hevesle, en kızgın güneşin altında haşım haşım haşlanır ama bu sıkıntıyı kendisine en büyük zevk sayardı. Bihruz Bey; her nereye gitse, her nerede bulunsa, maksadı görünmekle birlikte görmek değil; yalnızca görünmekti.

Recaizade Mahmut Ekrem, *Araba Sevdası*

Bu parçadaki yazım yanlışlarını bularak doğrularını yazınız.

159.– Subay Bey'in hakkı var. Taklide, benzeşmeye sebep ne?.. Bizimde bir büyük milletimiz, tarihimiz, varlığımız yokmu? Baştanbaşa bütün Asya'yı, bir kısım Afrika'yı, Fransa sınırlarına kadar Avrupa'yı istilâ eden bizim ırkımız olduğu hâlde bu asaleti ne çabuk gönülümüzden çıkardık? Biz benliğimizi tanımazsak kimse bizi tanımaya tenezzül etmez. İşte ben kartımı düzeltiyorum! Çantasından, zarif küçük bir cüzdanın içinden çıkardığı kart vizitlerinin son kelimelerini şöyle değiştirdi: Kaplankızı. Şimdi şaşalamak nöbeti Mehmed Tolun'a gelmişti. Nasıl oluyor da yirmidört yaşında tahmin ettiği Sibiryalı bir Tatar kızı bu kadar muhakemeli bir görüş belirtebiliyordu. Bu hayret çok sürmedi. Bir-iki dakika sonra anladığı Gönül Hanım, Paris Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezundur.

Bu parçadaki yazım yanlışlarını bularak doğrularını yazınız.

160. İnebolu deresinin taşlıkları ve iki tarafı, gece başka bir dünya oluyordu. Kağnı halkaları içinde toplanan köy kadınları, kızlar, çocuklar ve ihtiyar erkekler uzun yollara karşı kuvvet biriktirmek için dinlenirlerdi. Yıldız'la Beybaba, kafesli hanayın sedirinden onları seyrederek seslerine kulak verirlerdi. Kâh Beybaba coşardı:

- Şu millî cidal içinde köy kadını başlıbaşına bir tarih ve bir şâheser yaratıyor.
- Ilgaz'ı geçerken ne dediydi o kadın?
- Ha! Şu yağmur yağarkenmi? Evet, ben Doruk karakolunda şişeye su koymak için inmişim, hatırladım.

Yanında iki üç yaşlarında minimini bir çocuk vardı. Yağmur altında sırlı sıklam bir çocuk. Kağnı bozulmuş, iki ihtiyar erkek tamirle uğraşiyor. Bir kadın yere çömelmiş, eteğiyle bir şeyler örtmüş duruyordu.

- Bacı! dedim. Eteğinle örtecek başka şey bulamadın mı?
- Olmaz, diye eteğini kaldırdı ve zayıf yüzünde parlayan bir çift ateşle gözlerime bakarak ilâve etti:
- Sonra patlamaz!

Aka Gündüz, *Dikmen Yıldızı*

Bu parçada altı çizili sözlerin hangilerinde yazım yanlış vardır? Yazımı yanlış sözlerin doğrularını yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.5.8: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Noktalama işaretleri)

161. Adam () şaşkın gözlerini fal taşı gibi açtı ()

— Gerçekten mi () ismimi biliyor muydunuz ()

— Evet kardeşim () diye yanıtladı piskopos ()

— Bakın sayın rahip () diye haykırdı adam, buraya geldiğimde çok açtım ama o kadar iyi yüreklisiniz ki nasıl oldu bilmiyorum, açlığımı unuttum.

Piskopos bakışlarını ona yöneltti:

— Çok acı çektiniz mi?

— Ah () Kırmızı mahkûm kazağı, ayakta pranga, üzerinde uyumak için bir tahta, sıcak, soğuk, iş, kürek mahkûmluğu, bir tek söz için katıksız hücre hapsi, yatakta hasta yatarken bile zincire vurulma.

Köpekler, köpekler daha mutludur! On dokuz yıl () Kırk altı yaşındayım. İşte elimde sarı bir kimlik var ()

Victor Hugo, Sefiller

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

162. Fatîm Dilaver Bey () bu gece töreninin asıl açılışını oluşturan bu söz üzerine çırpındı () elindeki bıçağıyla bardağına vurdu ()

() Susalım () Sizleri susmaya davet ederim () diyordu.

Karşısında Hasan Latif Bey () bir saatten beri süregelen sessizliğini sürdürmeye şimdiye kadar olduğundan daha fazla karar verdiğini belli edercesine yutkundu. Mazhar Feridun Bey () olağanüstü olaylarda kullandığı tek gözlüğünü sanki daha iyi dinlemek için gözüne yerleştirmeye çalıştı. Hüseyin Nazmi ayakta iki elini sofraya dayayarak:

() Arkadaşım için bir üstünlük, seçkinlik midir, yoksa bir kusur ve noksan mıdır bilmem () eserin başlıca özelliği yeniliği, mümkün olabildiği kadar görülmemiş, tanınmamış dil anlatımı ve üslubudur...

Halit Ziya Uşaklıgil, Mai ve Siyah

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

Yazılı Sınav Soruları

163. Genç adam; soluk bir karanlığın içinde bir şeyi bekliyormuş gibi duran İstanbul'a baktı. Tek tük ışıkların ancak yerini tespit edebildiği bu koyu şehir silüetinde hem akıcı, hem de katı bir hal vardı. Daha doğrusu sinsî sinsî yatan kocaman bir hayvana benziyordu. Öyle bir hayvan ki başına ağır bir darbe indirilmiş de bir daha indirilmesin diye cansız rolünü oynamaktadır. Bu şehir 16 Mart işgali günü Necdet'e gene böyle bir canlı mahlûk manzarası göstermişti. O gün İstanbul, kendisine zorla ve açıkça alçakça bir iş yapılmış ve utançtan yüzükoyun yere yatmış bir adamı hatırlatıyordu. Bu adam, aylarca başını kaldırmaksızın hep aynı durumda sessiz ve hareketsiz kaldı. Lakin Sakarya zaferinden sonra ortadan siliniverdi ve yerine zincirlere bağlı bir dev geçti. Bu da öbürü gibi hiç kıvıldamıyor, fakat sağlam ve tehdit eder gibi durmasını biliyor ve hiçbir tavrında yüz kızartıcı bir ayıp hissetmiyordu.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Sodom ve Gomora*

Bu parçada kullanılmamış ya da yanlış kullanılmış noktalama işaretlerini bulup neden yanlış kullanıldıklarını açıklayınız.

164.I. Hitaplardan (seslenmelerden) sonra konur.

II. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.

III. Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.

IV. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

V. Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır.

Görevleri verilen bu işaretlerin adlarını bulmacada işaretleyiniz.

Ç	İ	Z	G	İ	S	Ü	T
U	K	E	S	M	E	Ç	İ
V	İ	R	G	Ü	L	N	R
A	N	R	N	N	K	O	N
L	O	İ	O	L	İ	K	A
Ç	K	N	K	E	S	T	K
İ	T	Ü	T	M	A	A	Ü
Y	A	Y	A	Y	R	A	Ç

Yazılı Sınav Soruları

165. Bence yüz güzelliği denen şey yalnızca gülümsemedir () Gülümseme () yüze güzellik katıyorsa o yüz çok güzeldir () gülümseme () yüzü değiştiriyorsa o yüz sıradan bir yüzdür () gülümseme () yüzü bozuyorsa o zaman bu çirkin bir yüzdür. Maman bana günaydın dedikten sonra başımı ellerinin arasına alıp geriye doğru itti ve dikkatle yüzüme bakarak () () Ağladın mı sen bugün () dedi.
- Yanıt vermiyordum. Gözlerimden öptü ve Almanca:
- () Niçin ağladın, diye sordu.

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

KAZANIM: 10.5.9: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Cümle türleri)

166. a Kıyametler kopsa o kuytu odadan dışarı çıkmaz, içeride haşır neşir olur kalır.
- b Salih Efendi'nin gözünde Mansur'un fiili yardımı, paraca yardımından daha mühimdi.

Bu cümleleri tabloda istenen özellikler açısından inceleyiniz.

	Yüklemine Türüne Göre	Yüklemine Yerine Göre	Anlamına Göre	Yapısına Göre
a				
b				

167. (I) Hava pek güzel. (II) Bir parka gidiniz. (III) Yahut asansörle, bir tepede bir kilise var, oraya çıkınız, dedi. (IV) Kilisenin ismi, Notre-Dame'dı herhâlde. (V) Bunları bir arabacıya müşkülâtle anlattıktan sonra yola düzuldüm.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki yargıların yanına yargı doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- I. cümle, eksilteli bir cümledir. ()
- II. cümle, olumlu bir cümledir. ()
- III. cümle, iç içe birleşik cümledir. ()
- IV. cümle, eylem cümlesidir. ()
- V. cümle, girişik birleşik cümledir. ()

Yazılı Sınav Soruları

168. (I) Ne söylediklerinizi pek anlayamadım, dedi. (II) Amma iyi şeyler, köylü şeyleri olduğunu fark ediyorum. (III) Yalnız her işi hakkınca vermeli beyefendi. (IV) Resimciye mi vereceksiniz, yazıcıya mı, yoksa o anlamadığım kimseye mi? (V) Yalnız verirken hakkınca verin.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- I. cümle, yapısına göre ---- cümledir.
- II. cümle, yüklem türüne göre ---- cümledir.
- III. cümle, yüklem yerine göre ---- cümledir.
- IV. cümle, yapısına göre ---- cümledir.
- V. cümle anlamına göre ---- cümledir.

169.

a	İlgaz'ı geçerken ne dediği o kadın?
b	İnebolu Deresi'nin, taşlıkları ve iki tarafı, gece başka bir dünya oluyordu.

Bu cümleleri tabloda istenen özellikler açısından inceleyiniz.

	Yüklem türüne göre	Yüklem yerine göre	Anlamına göre	Yapısına göre
a				
b				

170. (I) Millî Edebiyat Dönemi, Türk edebiyatında 1911 ile 1923 yılları arasında kapsayan dönemdir. (II) Bu yıllarda Balkan Savaşları'nda büyük toprak kayıpları yaşanmış, I. Dünya Savaşı'nda birçok cephede savaşmış, işgaller ve sürgünlerle geçen zor zamanlar yaşanmıştır. (III) Millî Edebiyat romancıları da ülkenin içinde bulunduğu bu şartlara kayıtsız kalmamıştır. (IV) Romanlarda Millî Mücadele, vatan, millet, Anadolu, bağımsızlık gibi konular işlenmiştir. (V) Dil, konuşma diline yakındır ve sanatlı söyleyişler de buna uyumludur.

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- I. cümle, yüklem türüne göre ---- cümledir.
- II. cümle, yapısına göre ---- cümledir.
- III. cümle, anlamına göre ---- cümledir.
- IV. cümle, yüklem yerine göre ---- cümledir.
- V. cümle yapısına göre ---- cümledir.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.6.1: Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

171.NECDET, hüzünle Namık'ın ellerini tutarak. — Bütün bunlar yapacak ciddi (----) bir işim olmamasından hocam... İflas etmiş adamın mahzun avarelikleri (----)...

NAMIK. — İkinci defadır ki iflastan bahsediyorsunuz...

NECDET. — Hem büyük iflas hocam... Bütün gençlik hayallerimin iflası, (Kelimenin üzerine basarak.) İdeallerimin iflası...

NAMIK, acı bir ses ve gülümseme ile. — Evet fakat galiba yine de en zararsız iflasların... Dört motorlu tayyarelerle gökyüzünde, hususî (----) bir kotra ile Akdeniz'de mahzun (----) avarelıklar pek fena şeyler olmayacaktır... Mesutsunuz (----) herhâlde Necdet Bey?

Bu parçada altı çizili sözcüklerin yanındaki boşluklara bu sözcüklerin anlamlarını karşılayabilecek sözcükleri yazınız.

172.YOLCU — Evet, bugünlerde yola çıkmalıyım. Fakat bilmem, içimde tuhaf (----) bir his var. Henüz buraların cazibesi (----) bende devam ediyor.

FERHAT BEY — Mademki boğuşma bitmiş gibidir...

YOLCU — Seyredilecek şey kalmamış demektir, değil mi? Doğru! Buna rağmen herhangi bir hadiseyi yapanların iç yüzü beni sarmış olacak ki hadise (----) bitmekle alakam kesilmiyor.

FERHAT BEY — Hâlbuki dediğiniz hadise olmasaydı etrafınıza bile bakmadan geçip gidecektiniz.

YOLCU — Elbette beni burada alıkoyan büyük sebep harptir. Mademki o sebep kalmamış gibidir, niçin hemen kalkıp gidemiyorum? Hemen kalkıp yola çıktığımı farz edelim (----) Niçin hâlâ içimde doyurulmamış bir istek kalıyor? İnsanın bilmediği bir şeye alakası (----) onu görünceye kadar sürmez mi?

Bu parçada altı çizili sözcüklerin yanındaki boşluklara bu sözcüklerin anlamlarını karşılayabilecek sözcükleri yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.6.2: Metnin tema ve konusunu belirler.

173.(Saray. Abdülmecit piyanoyla Batı ezgileri çalmakta, Donizetti de dinlemektedir. Dede, Şakir, Dellâlzade girerken Abdülmecit ayağa kalkar, aşırı bir saygıyla karşılar onları.)

ABDÜLMECİT: Buyursunlar, buyursunlar! Ne mutlu bizim için. (Dede başıyla selam verir, ötekiler eğilirler. Hanendelerle sazandeler girip yerlerini alırlar. Abdülmecit gezinerek) Bundan böyle Avrupalı gibi yenip içilecek, Avrupalı gibi giyinip eğlenilecek; sözün kıyası, Avrupalı gibi yaşanacak... Bütün insanlar eşit olduğundan yasaklıyorum esir ticaretini; insan alıp satmak yüz kızartıcı bir şey. Yeni, insana yakışır, hayırlı bir düzen gelsin istiyorum ülkeme. Babamın oğlu olduğumu herkes görmeli. Hele tiyatrunun, Batı tiyatrosunun yurduma gelmesini dört gözle bekliyorum.

DEDE: Ama halk Karagöz'ü de orta oyununu da pek seviyor efendimiz.

ABDÜLMECİT: Tamam efendim, onları da sevsin ama iyinin daha iyisi, güzelin daha güzeli var. Halk Karagöz'le orta oyunundan başkasını görmediği için seviyor onları, alıştığı için, şartlandığı için. Her alanda yenilik şart, müzikte de hele müzikte... Yalnız milletler değil bütün insanlık böyle gelişir; biz onlardan alacağız, onlar da bizden.

Bu parçadan hareketle Abdülmecid'in nasıl bir padişah olduğu söylenebilir?

KAZANIM: 10.6.3: Metindeki çatışmaları belirler.

174.**Birinci İhtiyar** — Ben bile köyün ihtiyarı iken üç gündür ağzıma bir lokma girmedim, bir lokma! Ah, gözlerim kararıyor, başım dönüyor!.. Sir, size söylüyoruz: Kıtlığın ne demek olduğunu bilmiyor musunuz?

Sir Bortel — (Saatine bakarak) Ben uzun lakırdı bilmem. Köylü geçen yıl ettiği tembelliğin bu yıl cezasını görüyor. Bana ne!.. İşte hepinize bir çeyrek müsaade: Ya vergileri köylülerinizden toplayacağınıza söz verirsiniz ya da bir çeyrek sonra size verilecek cezaya razı olursunuz.

Üçüncü İhtiyar — (Yanıp yakılarak) Merhamet ediniz Sir!.. Bizim elimizden ne gelir? Biz ne yapabiliriz?

Vergilerini ödememeleri için köylüyü biz mi kışkırtıyoruz? Yoksulluk yüzünden böyle oluyor.

Vergicileriniz gelip köyü aramadılar mı? Hâlimizi görmediler mi? Kimin elinde paraya benzer bir bakır parçası bulup da almadılar? Kimin sarığını çıkarıp kuşağına bile el koymadılar? (...) Size gerçek durumu bildirmiyorlar mı? Yoksa kıtlığın ne demek olduğunu bilmiyor musunuz?

Sir Bortel — Köylüde vergilerini ödeyecek para yoksa siz köylülerin ihtiyarlarınsınız, siz kendi kesenizden ödeyiniz.

Bu parçadaki temel çatışmayı belirleyiniz.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.6.4: Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini; millî, manevî, evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

175.HACİVAT — Ey Karagöz, geçmiş ola!

KARAGÖZ — Müteveffa kargalar gözünü oya! (Vurur.)

HACİVAT — Elin ayağın kırılsın!

KARAGÖZ — Kenetletir gene vururum! (Vurur.)

HACİVAT — Yiyecek ekmek bulma!

KARAGÖZ — Devlet millet sayesinde has fırancala yer gene vururum! (Vurur.)

HACİVAT — Yıktın perdeyi, eyledin vîrân!

Varayım sahibine haber vereyim hemân! (Gider.)

KARAGÖZ — (...) Her ne kadar efendimin huzûrunda sürc-i lisân ettimse af ola!

Bu parça hangi metin türünden alınmıştır? Bu metin türünün dört (4) özelliğini yazınız.

Metin türü:

Özellikleri:

- a)
- b)
- c)
- d)

Yazılı Sınav Soruları

176. PİŞEKÂR — Eee, Hamdiciğim, çoktan beri birbirimizi görmedik. Şimdi ne iştesin?

KAVUKLU — Şu çocukları savalım da öyle görüşürüz. (Kamburlara) — Gelin bakalım, öpün Tosun amcanızın elini! (Öperler. Pişekâr, ikisine de para verir.) — Ne zahmet! Paraya alışırlar... (Kamburlara)

— Gelin bakayım! Ne verdi?

I. KAMBUR — İkişer çeyrek.

KAVUKLU — Verin bana.

PİŞEKÂR — Sen verme, ben verdim.

KAVUKLU — Ben de vermesem olmaz. (Kamburlara) — Haydi, bir yere takılmadan gidin.

(Kamburlar gider.)

PİŞEKÂR — Ne hâldesin bakalım? Peder nerelerde?

Bu parça hangi metin türünden alınmıştır? Bu metin türünün dört (4) özelliğini yazınız.

Metin türü:

Özellikleri:

- a)
- b)
- c)
- d)

Yazılı Sınav Soruları

177. I.

KARAGÖZ: Pırasa turşusu.

HACİVAT: Değil, canım.

KARAGÖZ: Turşuların turşusu.

HACİVAT: Karagözüm, değil. "Bir ufacık fıçıcık, içi dolu turşucuk".

KARAGÖZ: Adam turşusu.

HACİVAT: Yani adam turşusu olur mu?

II.

PİŞEKÂR – Al bakalım, (resmi verir.)

KAVUKLU – Ulan İsmail ben böyle miyim?

PİŞEKÂR – Efendim, ben yapmadım fotoğraf makinesi çekti.

KAVUKLU – İyi ama İsmail bu resmin kafası yok.

PİŞEKÂR – Hamdiciğim bu makine olmayan şeyi çekmiyor.

Numaralanmış bu metinlerin alındığı türleri ve bu türlerin ortak özelliklerinden ikisini yazınız.

178. Geleneksel Türk tiyatrosunun bir dalı olan bu tür, Türk halk zekâsının ve halkın, hikâyeleri karikatürize ederek anlatma yeteneğinin ürünüdür. Bu tür yüzyıllar boyunca Türk halkı arasında büyük ilgi görmüştür. Bir sözlü tiyatro ürünü olan bu tür için, tek kişilik tiyatro, diyebiliriz. Bu türü icra eden kişi, tiyatronun bütün kişilerini kendinde birleştiren bir aktördür.

Bu parçada tanıtılan türün adını ve yukarıda değinilmemiş iki özelliğini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

179.----: Pişekâr'la Kavuklu'nun konuşmaları iki bölümdür. Birinci bölüm, iki tanıdığın sohbeti; ikinci bölüm, tekerlemedir. Bu bölümde Kavuklu, başından geçmiş garip bir macerayı anlatır; bölümün sonunda ise bunun bir rüya olduğu anlaşılır.

----: Zurnanın Pişekâr havası ile gelen Pişekâr, zurnacı ile kısa bir konuşma yapar. Sonra zurna, kavuklu havasını çalar; Kavuklu ile Kavuklu arkası (cüce) konuşarak sahneye gelir.

----: Pişekâr, Kavuklu ile son bir konuşma yapar. "Her ne kadar sürçü lisan ettikse af ola!" diyerek seyircilerden özür diler. Bir dahaki oyunun yerini ve zamanını bildirerek seyircileri iki eliyle selamlar.

----: Asıl olayın konu edildiği bölümdür, oyuna burada işlenen konuya göre isim verilir. Bu bölümlerden pek çoğu, konuları bakımından Karagöz oyununun bu bölümüyle ortaktır.

Yukarıda orta oyununun bölümlerine ait bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler hangi bölüme aitse cümlelerin başına yazınız.

KAZANIM: 10.6.5: Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

180.**KAVUKLU** — Ne bende kaldı?

PİŞEKÂR — Kafanı sallayıp artırmadın mı?

KAVUKLU — Ay! Gülüp kafa sallamak, artırmak mı? Yok! Benim öyle yapışım, sen meydanda deli gibi kendi kendine bağıırıyorsun da onun için. Amma tuhaf haa!.. Başka türlü var mı?

PİŞEKÂR — Bak, bir de dışardan müşteri gelir.

KAVUKLU — Nasıl gelir?

Bu metnin alındığı halk tiyatrosunun oynandığı yer ve dekoru hakkında bilgi veriniz.

KAZANIM: 10.6.7: Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

181.**KARAGÖZ**: Söyle bakalım.

HACİVAT: "Bir ufacak fıçıcık, içi dolu turşucuk".

KARAGÖZ: Onu bilirim yahu, Allah Allah!

HACİVAT: Efendim?

KARAGÖZ: Bilirim.

HACİVAT: Nedir efendim?

KARAGÖZ: Turşu fıçısı.

HACİVAT: Değil efendim.

Bu metinde geçen kahramanların kişilik özelliklerini yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

182. PİŞEKÂR — Tuhafısın, Hamdi. “Köpek” değil, “kepenk”. Açayım da bak. (Ağzıyla) — Gırrrt... Gırrrt...

KAVUKLU — Her zaman açıp kapamak için, seni mi arayacağız?

PİŞEKÂR — Niçin?

KAVUKLU — Dükkânın kilidi senin ağzında... Hem bu eşyalar ne?

PİŞEKÂR — Demirbaş. Meselâ, bak: Cepken, entari, ceket, şalvar. Hepsi ayrı ayrı fiatla satılacak.

Bu metinde geçen kahramanların kişilik özelliklerini yazınız.

KAZANIM: 10.6.8: Metindeki olay örgüsünü belirler.

183. I. ARNAVUT — Ha mori, sen mi çestin bu koruyu?

KARAGÖZ — Ben kesmedim efendim, elimdeki balta kesti.

I. ARNAVUT — (Arkadaşını çağırır.) Ha mori, Celo Pâşa!

II. ARNAVUT — (İçeriden) Ne var mori, Bayram Pâşa?

I. ARNAVUT — Koruyu çeseni bulduk, buraya cel mori!

(Şarkı ile II. Arnavut gelir.)

II. ARNAVUT — Mori, ne istersin?

I. ARNAVUT — Beylik koruyu çesen bu adam.

Bu parça hangi metin türünden ve bu metin türünün hangi bölümünden alınmıştır, bir cümleyle açıklayınız.

184. TEKERLEME

KAVUKLU — Bir geçit geçirdik, Tosuncuğum, sormal!

PİŞEKÂR — Ne o? Valideye bir şey mi oldu?

KAVUKLU — Valide malûm: sarsak. Komşu Adapazar'lı çiftçi İbrahim Ağa var.

PİŞEKÂR — İştirim.

KAVUKLU — Komşuluk hatırı, valideye beş tane kabak çekirdeği vermiş. “— Şunu bahçeye dik.” diye başımın etini yer. Dikmeye mecbur oldum. Mutfak kapısının arkasında, pencerenin önüne diktim.

PİŞEKÂR — Gördün mü ya! Validenin hayır duasını almışsın.

Bu parça hangi metin türünden ve bu metin türünün hangi bölümünden alınmıştır, bir cümleyle açıklayınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.6.9: Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

185. Batılı anlamda tiyatro bu dönemde henüz yeni olduğu ve daha çok içeriğe önem verildiği için eserlerde teknik kusurlara sıkça rastlanır. ----'nin *Şair Evlenmesi*, ----'in *Vatan yahut Silistre*, ----'nin *Zoraki Tabip*, ----'in *Çok Bilen Çok Yanılır*, ----'in *İçli Kız* adlı oyunları dönemin tanınmış tiyatro eserlerindedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere getirilmesi gereken sanatçıları sırasıyla yazınız.

186. **EBULLAKLAKA** (Müştak Bey'e) — Vay (...) vaay!.

MÜŞTAK BEY — Efendim, kerem ediniz. Bendeniz de bildiğim kadar hakikati size anlatayım.

EBULLAKLAKA — Sen sus sefih! Kadın ninen gibi biçare hatun yalan mı söyleyecek?

ZİBÂ DUDU — Efendim, bu kızı mutlaka almalıdır.

EBULLAKLAKA — Almalı ya; almazsa ırzına leke sürmüş demek olur. (mahalleliye) Öyle değil mi komşular?

MAHALLELİ — Hay haay!..

MÜŞTAK BEY — Alamam efendim. Bunda bir yanlışlık var; zira bana nikâh ettikleri kız bu değildir, bunun küçüğüdür. Ben onu isterim.

Bu parçanın alındığı tiyatro türündeki eserin ve yazarının adını yazınız. Edebiyatımızdaki önemini de belirtiniz.

Eser adı:

Yazar adı:

Önemi:

187. İslâm Bey [Pencereden girerek] — Ben gönlümü ortaya çıkarabilirim. Ne yapayım ki, içindeki sırlar yine sana görünmez.

Zekiye (İslâm Bey'i görünce, sonsuz derecede bir telâşla yanına koşmak ister ama yine kendini toplar. Bir üzücü bir sessizlikten sonra, kendi kendisine söylenerek, ama sözünü işittirerek) — Ya şimdi her gün Allah'tan ölümümü istediğimde hakkım yok mu? Biri gördüyse bana ne der?

İslâm Bey — Kimsenin görmek ihtimali yoktur. Bu kadar günler, bu kadar gecelerdir kendimi göstermemek için topraklarda yuvarlanıyorum. Sabah açılıyor, gözler hâlâ açılmaya başlamadı. Gece bitiyor, uyku daha yeni başladı. Her gece buraları dolaşıyorum, tecrübeme güven.

Bu parçanın alındığı tiyatro türündeki eserin ve yazarının adını yazınız. Edebiyatımızdaki önemini de belirtiniz.

Eser adı:

Yazar adı:

Önemi:

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.6.9: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Yazım kuralları)

188.KARAGÖZ: Elbet. Bilmecce demek ben demek, ben demek bilmecce demek. Söyle bilmeceni, al cevabını!

HACİVAT: Peki Karagözüm, bir tane söyleyim.

KARAGÖZ: Söyle bakalım.

HACİVAT: Efendim, "sokakta aldım bir tane, evde oldu bin tane." Nedir o, bil.

KARAGÖZ: Onu bilirim yahu!

HACİVAT: Nedir Efendim?

KARAGÖZ: Tahta kurusu.

Bu metindeki yazım yanlışlarını bulup doğrularını yazınız.

189.KAVUKLU — Nerde bu iş?

PİŞEKÂR — Şurada, yakında, demir baş eşyasıyla dükkân. Haydi gidelim, sana dükkânı teslim edeyim. Ah, bilader, bu kadar zamandır neye gelip beni bulmazsın? Küçük yaşta kardeş gibi beraber büyüdük. Hiç ben senden vazmıgeçerim? Ne çare, başa gelen çekilir.

KAVUKLU — (Durarak) Daha dükkâna gelmedik mi?

PİŞEKÂR — Beş-on dakikaya kadar.

Bu metindeki yazım yanlışlarını bulup doğrularını yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

190. HİKMET EFENDİ – Ey benim sevgili dostum!

MÜŞTAK BEY – Daha bitmedi mi?

HİKMET EFENDİ – Vay! dur bakalım, başlıyayım.

MÜŞTAK BEY – Amma uzunmuş ha!

HİKMET EFENDİ – Benim gibi bir dostuna danışmadan evlendiğine tövbemi?

MÜŞTAK BEY – Aman, sen de günahımı mı çıkarıyorsun, nedir bu?

HİKMET EFENDİ – İşte kendi menfaati için aşk ve muhabbet tellâllığına kalkışan klavuz kısmının sözüne itimat edenin hâli budur.

Bu metinde altı çizili sözcüklerden hangilerinin yazımı yanlıştır? Yazımı yanlış olan sözcüklerin doğrularını yazınız.

191. (Perde açıldığı zaman iki ayrı evin birer köşesi görünür. Bunlardan birinde Sabri ile Vezan oturmaktadır. Oyun başladığı zaman Sabri ayakta sinirli, durmadan gezinir. Vezan ise sabahlıkla kanepenin bir tarafına oturmuş tırnaklarına oje yapmakla meşkuldür. Yanıbaşındaki komidinin üzerinde telefon vardır. Tefviklerin evinde hareket görülüyor. Buranın dikkate değer eşyası dört kişilik bir oyun masası ile modern bir vitrin, birde uzun ayaklı bir abajur. Bu evin telefonu da vitrinin yanındadır. Her iki evin sokak kapılarının zil sesi birbirinden anlaşılır bir şekilde farklıdır.)

SABRİ — Bütün bir hafta çalış, kafa patlat, sonra da bir Cumartesi'n, bir Pazar'ın olmasın!

VEZAN — Bu gün Selvi'lere gidiyoruz ya!

SABRİ — Oyun, yine oyun, yine oyun! Kuzum daha hoş, gönül açacak birşey yapamaz mıyız?

VEZAN — Tuhafsın Sabri. Hiç bir şeyden memnun olmazsın. (Dargın) Çocuk gibi durmadan seni mi avutacağım?

Bu metindeki yazım yanlışlarını bulup doğrularını yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

192. DELİ ÇAVUŞ: Yüzbaşım yaş yetmişdört. Ne davar güdebilirim ne de tarlada çalışabilirim, artık bre kardeş. Geçti o günler.

KAYMAKAM: Ukalılığı bırak, her yaşa göre iş bulunur. Gözlerin görüyor, kolların bacakların tutuyor, ağzın laf yapıyor. Benim yanımda çalışacaksın.

DELİ ÇAVUŞ: Sahi mi söylüyorsun?

KAYMAKAM: Evet.

DELİ ÇAVUŞ: Can başüstüne, ama kasabalı ne der?

KAYMAKAM: Hele biri bir şey söylesin, görüşürüz.

DELİ ÇAVUŞ: Peki ben ne iş göreceğim?

KAYMAKAM: Kaymakamlık'ın bir hademesi varmış; bizim geldiğimiz günlerde vefat etmiş. Onun yerine sen geçeceksin.

Bu parça ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- a) "Yüzbaşım" sözcüğü, "Yüz başım" biçiminde yazılmalıdır. ()
- b) "yetmişdört" sözcüğünün yazımı doğrudur. ()
- c) "başüstüne" sözcüğü "baş üstüne" biçiminde ayrı yazılmalıdır. ()
- d) "bir şey" sözü "birşey" biçiminde bitişik yazılmalıdır. ()
- e) "Kaymakamlık'ın" sözcüğünün yazımı doğrudur. ()

KAZANIM: 10.6.10: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Noktalama işaretleri)

193. HARPAGON — Bu kızı nasıl buluyorsun oğlum ()

CLEANTE — Hoş bir kız () çok hoş ()

HARPAGON — Görünüşü ()

CLEANRE — Kibarlık () incelik akıyor üstünden ()

HARPAGON — Hâli () tavrı?

CLEANTE — Üstüne yok doğrusu.

HARPAGON — Böyle bir kız üstünde durulmaya değmez mi ()

CLEANTE — Değer babacığım ()

HARPAGON — Evlenmekte hesap var mı onunla ()

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

Yazılı Sınav Soruları

194.Sıtkı Bey (Hiç kimseye yüz vermeyerek) — Ağalar. Düşman suyu geçti. Şehrin öbür tarafında herkes birbirine giriyor. Memleket bir iki güne kadar bütün bütün kuşatmaya uğrayacak gibi görünüyor. Allah zeval vermesin, devlet kalesini kendi askeriyle de koruyabilir. İçinizden her kim burada bulunmak istemezse paşadan izin var, hemen bugün dışarı çıksın.

Bir Gönüllü — Düşman çok, asker az; bizi daha azaltmak mı istiyorsunuz!

Abdullah Çavuş — Asker az olmakla kıyamet mi kopar? Azdan az olur, çoktan çok...

Sıtkı Bey — Kıyamet mi kopar? Kıyamet mi kopar? Sen sus da biraz şunlar söylesin.

Abdullah Çavuş — Ay, ben söyleyince kıyamet mi?

Bu parçadaki noktalama yanlışlarını bulup nedenlerini açıklayınız.

195.H. — Sen davul çalmayı bilir misin (I)

K. — Haydi doğru hapse (II)

H. — Ne hapsine Karagöz'üm (III)

K. — Bekçinin davulunu çalayım (IV) polisler yakalasınlar.

H. — Yani Karagöz'üm, manicilerin çaldığı gibi.

Bu parça ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

a) I.ye ünlem getirilmelidir. ()

b) II.ye yargı bitirildiği için nokta kullanılmalıdır. ()

c) III.ye cümle soru cümlesi olduğundan soru işareti kullanılmalıdır. ()

d) IV.ye noktalı virgül kullanılmalıdır. ()

e) Son cümledeki "maniciler" sözcüğü "mâniciler" biçiminde düzeltme işaretiyle yazılmalıdır. ()

Yazılı Sınav Soruları

196. Yakup — Niçin engel olursun () Başçavuş beytümâlin () hazinenin () haklarını korumak için gereken tedbirleri almaya mecburdur.

Âdem — Efendim () merhamet buyurun () Beş bin kile zahireyi Aynaroz iskelesine dökmek () sonra tekrar gemilere yüklemek kaç günde olur? Merhamet edin, gemileri boşaltmadan önce nasıl isterse arasın. Yalvarırım karaya boşaltmasınlar, malım harap olur.

Yakup — Allah Allah () Ne inatçı adamsın ()

Rükneddin – Efendi hazretlerini rahatsız etme.

Âdem — Yalvarırım efendim, bu Aynaroz suları tehlikelidir. Fırtına çıkarsa mahvolurum.

Yakup — Git, iskele başçavuşu ile davanı hallet.

Âdem — Söz dinlemiyor. () Kadı efendi emretmedikçe bir şey yapamam. () diyor, sizden emir istiyor.

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

197. Derviş () Bana derler Derviş Dayı. Bütün sermayem () daktiloyu gösterir () şu kutu. Adliyenin orda beklerim. Adi sıla mektubunu yetmiş beşe () istidayı üç kâğıda yazarım.

Hidayet — Benim adım Hidayet () Sineklide doğmuş () ilkokulu üçe kadar okumuşum. Yeni hayat satarım, yeni çıkan şarkılar. Sinekli Dağ'ın Efesi Keşanlı Ali Destanını satarım.

Niyazi — Ben hamalıım. Adım Beş Vakit Niyazi. Soyadım Sefer. Yedi çocuk, karım, bacım, kaynanam. Hepsinin rızkı şu iple semer ()

Şerif — Bana derler Şerif Abla () Üç kapıda helalar var ya () Anladın değil mi neyin nesi () yüz numara mütevellisi. He ya helacıyız, böyle yazılmış yazımız.

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

KAZANIM: 10.6.11: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Cümle türleri)

198.	a	Tahir — Cümle âleme rezil olur.
	b	Hüseyin — Deli değilse nedir bu adam?

Bu cümleleri tabloda istenen özellikler açısından inceleyiniz.

	Yüklemine Türene Göre	Yüklemine Yerine Göre	Anlamına Göre	Yapısına Göre
a				
b				

Yazılı Sınav Soruları

199.I. GÖZLEMEVİ MÜDÜRÜ — Güzel, ya hanımelleri?..

II. YOLCU — Bahçem yok benim. (Sessizlik)

(...)

III. GÖZLEMEVİ MÜDÜRÜ — Ateş böceklerini görebiliyor musunuz?

IV. YOLCU — Adını duydum, görmedim, çok küçükmüş bahçeniz.

V. GÖZLEMEVİ MÜDÜRÜ — Çok mu küçükmüş, emin misiniz?

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki yargıların yanına yargı doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- I. cümle, eksilteli bir cümledir. ()
- II. cümle, devrik bir cümledir. ()
- III. cümle, birleşik cümledir. ()
- IV. cümle, sıralı cümledir. ()
- V. cümle, eylem (fiil) cümlesidir. ()

200.I. YAŞLI KADIN: İki kişiyle hiç tadı olmaz.

II. YAŞLI ERKEK: Sen istedin oynamayı.

III. YAŞLI KADIN: Sen istiyorsan oynayalım, dedim.

IV. YAŞLI ERKEK: Bak gene benim üstüme atıyor!

V. YAŞLI KADIN: Ne atıyor?

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- a) I. cümle, yapısına göre ---- cümledir.
- b) II. cümle, yüklemine yerine göre ---- cümledir.
- c) III. cümle, yapısına göre ---- cümledir.
- d) IV. cümle, yüklemine türüne göre ---- cümlesidir.
- e) V. cümle anlamına göre ---- cümlesidir.

Yazılı Sınav Soruları

201.	a	DEDE: Bizim de sonumuz geldi mi padişahım?
	b	ABDÜLMECİT: Tedbir alınmazsa korkarım sizin de sonunuz geldi.

Bu cümleleri tabloda istenen özellikler açısından inceleyiniz.

	Yüklemine Türüne Göre	Yüklemine Yerine Göre	Anlamına Göre	Yapısına Göre
a				
b				

- 202.I. KARAGÖZ — Ben neden mektep görmedim?
 II. HACİVAT — Vay, sen mektebe başladın mı?
 III. KARAGÖZ — Başladım ya, ne sandın!
 IV. HACİVAT — Mürekkep yaladınız mı?
 V. KARAGÖZ — Evet, yaladım.

Bu diyalogla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- I. cümle anlamına göre ---- cümlesidir.
 II. cümle yüklem türüne göre ---- cümlesidir.
 III. cümle, yapısına göre ---- cümledir.
 IV. cümle, yüklem yerine göre ---- cümledir.
 V. cümle, yapısına göre ---- cümledir.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.7.1: Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

203.Heceye geçtikten sonra bu veznin (----) kahramanlarından biri de o olacakmış ve millî ıstıraplar (----) arasında bizi Ziya Gökalp'in ... etrafında toplayacakmış. Bu toplulukta en çok Yeni Mecmua'nın büyük rolü vardır. Aruzu yine ara sıra kullandığımız oluyordu, fakat en büyük ülkümüz (----) heceyi işlemekti. Onun sonsuz ahenk dalgaları vadeden engineine kendimizi kapıp koyuvermiştik. Aruzu yalnız millî (----) bir kavramla değil, aynı zamanda estetik bir hakikat (----) olarak da bir yana bırakmaya mecburduk. Zaten beş hececinin beşi de aruzu kusursuz kullanabilmişlerdi. Demek ki bu yoldan o yola geçiş bir acizlikten ileri gelmiyordu.

Bu parçada altı çizili sözcüklerin yanındaki boşluklara bu sözcüklerin anlamlarını karşılayabilecek sözcükleri yazınız.

204.Anı, gezi yazısı, günlük ve otobiyografi (----) kaynağını yazarın yaşamından alan türlerdir. Bu türler çoğu kez birbiriyle iç içe geçen kümelere benzemektedir. Anı, yazarının yaşadığı ya da tanık olduğu olayları gözlem ve intibalarına (----) bağlı kalarak anlattığı öğretici bir metin türüdür. Unutulmamak için yazılabileceği gibi gelecek kuşaklara (----) bilgi ve tecrübe (----) aktarmak için de yazılabilir. Nedeni ne olursa olsun gerçekleri aktarmada dürüst olmaya çalışmak anı yazarının önemli bir sorumluluğudur. Bu sorumluluğu üstlenen anı yazarı, eserinde meslek ve savaş anılarını ya da edebî anıları dile getirebilir. Bu bağlamda meslek anıları, savaş anıları ya da edebî anılar olmak üzere anıları çeşitli şekillerde tasnif etmek (----) de mümkündür.

Bu parçada altı çizili sözcüklerin yanındaki boşluklara bu sözcüklerin anlamlarını karşılayabilecek sözcükleri yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 7. 2: Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir; metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

205. 1884 Kânûn-i evvelinin 2'sinde, Üsküp'de, İshâkiye Mahallesi'nde, büyük vâlidem Âdile Hanım'ın konağında, bu evin cepheye doğru, sağ tarafındaki arka odada, sabaha karşı doğmuşum. Salı günü imiş. Üsküb'e o gün nâdir görülür bir kar yağmış. 1886'da, kardeşim Reşad'ın aynı evde doğmuş oldu ğunu pek hayâl meyâl olarak hatırlıyorum. Annemin lohusa yatağı, evin cepheye doğru, sonundaki ön odada idi. 1889'da, yeni yaptırmış olduğumuz evde, mektebe başladım. Mektep, Sultan Murad Câmii'nin mihrabı arkasında Yeni Mekteb denilir, beşyüz senelik bir vakıftı. Dâvetliler vardı, onlar şerbet içtiler, kuşaklarını ve ceplerini şeker külâhlarıyla doldurdular, o aralık, zâhir ürkmüyeyim diye, beni bir araba ile, ayrı bir yoldan, Saat Bayırı'ndan mektebe ilettiler. Annemin hazırlamış olduğu bir şilteyi, muallim Ganî Efendi'nin hoca makamı olan, yarım kavis, mihrâbımsı yerin arkasına koydular. Maarif âlemine girişimin ilk günü budur.

Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebî Hatıralarım

Bu parçanın alındığı metin türü nedir? Bu türün dört (4) özelliğini yazınız.

Metin türü:

Özellikleri:

- a)
- b)
- c)
- d)

206. Türk edebiyatında ilk defa ---- *Kitabeleri*'nde anı özelliği görülen bölümlere rastlanmaktadır. XVI. yüzyılda Babürşah'ın yazdığı ---- anı biçimindedir. Batılı anlamda anı, Türk edebiyatında Tanzimat Dönemi'nde görülmeye başlanmıştır. Bu dönemde anı türünde Akif Paşa'nın ----, Ziya Paşa'nın ----, Muallim Naci'nin ---- adlı eserleri tanınmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere uygun eserleri yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10.7.3: Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar; metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini; metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirler.

207. 1925'teki nutuklarında da Atatürk, kadın konusundan söz ettiği zaman esas düşünce olarak şunu savunuyor: "Bir milletin yalnız erkeklerinin terakki etmesiyle (gelişmesiyle) o millet yükselmez. Çünkü eğer kadın aynı nispette ilerleme hâlinde olmazsa erkeğin yükselmesi mümkün değildir." Böylece Atatürk'ün ilk telkin ve istekleri kadınların da kültürlü olması yönündedir. "Elbet sefil olursa kadın alçalır beşer." diyen Tefik Fikret'in düşüncesini kabul etmemek olur mu hiç? Abdülhak Hamit'in, "Bir milletin nisvanı (kadınları) derece-i terakkisinin mizanıdır (gelişmişlik düzeyinin ölçütüdür)." cümlesi ne veciz bir deyiştir. Son yüzyılın Türk düşün adamları, kadınların ilerlemesi konusunu benimsemekle olumlu telkinlerini yapmışlardır. Atatürk ise bu fikirlere fikir katarak prensipleri uygulamaya geçirmiştir. Aynı zamanda son asırlardaki aydın Türk kadınları okuma ve kültürün önemini kavrayarak yayımladıkları yazılarında umumi efkârı hazırlamaya çalışmışlardır.

Afet İnan, Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler

Bu parçanın konusu, ana düşüncesini, anlatım biçimini ve parçadaki düşünceyi geliştirme yolunu yazınız.

KAZANIM: 10. 7. 4: Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini, şahıs kadrosunun özelliklerini, metindeki zaman ve mekânın özelliklerini, anlatım tekniklerini belirler.

208. Ne yoksul bir köydü! "Gelinlik Kızın Ölümü" adlı uzunca şiirimin konusu oraya ilişkindir. Köylüleri bir bir tanıdım kısa süre içinde. Kahvede her gün ahablık ederdim onlarla. Bir gün öğleye doğru, köylünün biri ayağa kalkıp yemek için evine gitmek üzere veda edince göze alıp sordum:

— Öğle yemeği ne var evde, dedim.

Köylü:

— Ne olacak, dedi, yağsız bulgur, her günkü gibi.

Ne güzel günler geçirdim orada. Bölgenin doğasını severim. Az ağaçlı, engebeli arazinin çevrene uzanıp gitmesi düşündürücü ve erinç vericidir. Uzun yürüyüşler yapardık alayla, sonra bir ağacın altında, yorgun, karavanamızı yerdik. Akşam köye dönüşlerin tadı daha başka olurdu. Ben, bekâr subayların sığınağı mahfele iner, orada yemeğimi yer, yatma zamanı gelince evime giderdim. Bir yokuştan çıkardım karanlıkta, kocabaş hayvanların derin soluklarını, kadınların o saatlerde hiç de kolay anlaşılmayan konuşmalarını duyardım. Bir köy evinin bölmesinde oturuyordum.

Melih Cevdet Anday, Akan Zaman Duran Zaman-1

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- Anlatım tekniği:
- Anlatım biçimi:
- Bakış açısı:
- Anlatıcı:
- Mekân:

Yazılı Sınav Soruları

209. Manevra bitmişti. Ankara kıtaları Kocaeli kıtalarının bıraktığı siperlere girince şaşıktık. Ben bu hissi bir defa da çöllerde İngilizlerin terk ettiği siperlerden hatırlıyorum. Kocaeli kıtaları bir sürü konserve kutuları, içleri boşalmış güzel paketler bırakmışlardı. İstanbul kenarları bile o günkü Ankara'ya göre o kadar medeni idi. Bizimkiler boş kutuları topluyorlardı.

Bu devlet ne kadar hiçten ve sıfırdan başlamıştı. Ankara dükkânları henüz eski Osmanlı taşrağı iptidailiğinde ve boşluğunda idi. Hani Belediye Reisinin:

— Ankara yolları tozdan ne zaman kurtulacak, sualine:

— Suphanallah bu yabancılar da hem yol isterler hem toz istemezler, cevabını verdiği günler!

Hani Hâkimiyet-i Milliye gazetesinde "Kiralık elektrikli odalar" ilanı çıktığı günler!

Falih Rıfki Atay, *Çankaya*

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- Anlatım tekniği:
- Anlatım biçimi:
- Bakış açısı:
- Anlatıcı:
- Mekân:

KAZANIM: 10. 7. 5: Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

210. Cumhuriyet Dönemi, edebî tür çeşitliliği yönüyle oldukça zengin bir dönemdir. Bu dönemde anı türünde de birçok eser verilmiştir. Hemen hemen her sanatçı anılarını yazmıştır. Bunlar arasında; ----'nın *Siyasi ve Edebî Portreler*; ----'ın *Üç Nesil, Üç Hayat*; ----'ın *Türk'ün Ateşle İmtihani, Mor Salkımlı Ev*; ----'ın *Çankaya*; ----'ın *Hiroşimalar Olmasın* adlı eserleri sayılabilir.

Bu parçada boş bırakılmış yerlere getirilmesi gereken sanatçıları yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

211. a) Yakup Kadri Karaosmanoğlu • *Tabsıra* ()
b) Abdülhak Şinasi Hisar • *Ömer'in Çocukluğu* ()
c) Namık Kemal • *Magosa Hatıraları* ()
d) Muallim Naci • *Defter-i Amal* ()
e) Halide Edip Adivar • *Saray ve Ötesi* ()
f) Ahmet Rasim • *Edebî Hatıralar* ()
g) Halit Ziya Uşaklıgil • *Zoraki Diplomat* ()
h) Hüseyin Cahit Yalçın • *Mor Salkımlı Ev* ()
i) Ziya Paşa • *Falaka* ()
j) Akif Paşa • *Boğaziçi Yalıları* ()

Sanatçı-eser eşlemesini eserlerin yanındaki ayrıçlara yazarak yapınız.

212. I. *Boğaziçi Mehtapları*:
II. *Siyasi ve Edebî Portreler*:
III. *Edebiyatçılarımız Geçiyor*:
IV. *Zeytindağı*:
V. *Suyu Arayan Adam*:

Numaralanmış eserlerin yazarlarını karşılarına yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

KAZANIM: 10. 7. 6: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Yazım kuralları)

213. Otuzbeşli yaşlarında genç bir edebiyat hocasıydı. Aynı zaman da edebiyat çevrelerinde sevilen, saygınlığı olan bir şair, usta bir çevirmendi. 1935'den başlayarak çeşitli dergiler de yeralan şiirleriyle adını duyuran Necatigil, 1945'te yayınladığı ilk şiir kitabı "kapalı çarşı" ile dikkatleri çekmişti. Yeni şiir akımının içinde yer almakla birlikte bu akım içinde gerek ele aldığı konular gerek onları işleme ve anlatma biçimiyle özellikle kendine özgü şiir diliyle çok farklı bir konumu vardır. Behçet Necatigil, 20. y.y. Türk Edebiyatı'nda özel bir yeri olan şair, yazar ve çevirmenlerin başında gelir.

Hikmet Sami Türk, Varlık Dergisi

Bu parçadaki yazımı yanlış sözcükleri ve doğru yazımlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

yanlış	doğru

214. Hakim Bey'le bir evde oturduğumuz için günlerimiz beraber geçiyor gibiydi. Adamcağız tam bir ızdırap içindeydi. Beni bırakıp yalnızca sokağa çıkmaya razı olmadığı için, ben okurken bir avuç içi kadar odamızda, öğrenilecek lisânın kendisine hiç bir suretle muhtaç olmayan gramer metodlarını düşünür yahut da operalarını söylerdi. Fakat vaktini ne ile geçirirse geçirsün bir eli daima bana doğru, elimdeki kitabı alıp atmak için uzanmış dururdu. Aylarca bu tehdidin altında yaşadım. Hâlâ bile üzerimde izi vardır. Hakim Bey'in söylediği opera parçaları, bilmem nedense, bana onun Shakespeare'i çok sevdiği fikrini vermişti. Hem gönlünü almak hem de belki okumaya tekrar başlarda rahat ederim ümidiyle İstanbul'dan kendisine hediye etmek üzere bir İngilizce Shakespeare getirtmeyi düşündüm.

Ahmet Hamdi Tanpınar, Yaşadığım Gibi

Bu parçada altı çizili sözlerin hangilerinde yazım yanlışı vardır? Yazımı yanlış sözlerin doğrularını yazınız.

Yazılı Sınav Soruları

215. Sabah Gazetesi sahibi Mihran Efendi, sanırım İkdam'a karşı yarışma alanında pek ileri gitmiş olacakki yazı kurulunu güçlendirmek dileğiyle beni ve Cavid'i 6'şar yüz kuruş aylıkla gazeteye aldı. "Sabah" yapısında bir aralık "Politika" gazetesine ayrılan yukarı kat daha yapılmamıştı. Karanlık bir merdivenden ayak yordamıyla çıktıktan sonra girilen loş sofa camlı bir bölme ile bölünmüştü. İşte bu bölmenin içinde gece gündüz havagazı lâmbası altında yazarlar çalışırlardı. Kapıdan girer girmez sağ tarafta insanın beline gelecek kadar bir bölme daha vardı. Bunun arkasında yüksek bir iskemle üzerinde yönetim memuru Aleksan otururdu. Sokak üstünde ki oda da Mihran Efendi'ye ayrılmıştı. Ama Mihran Efendi'nin bu oda da oturması pek seyrek ola bilen birşeydi.

Hüseyin Cahit Yalçın, *Edebiyat Anıları*

Bu parçadaki yazımı yanlış sözcükleri ve doğru yazımlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

yanlış	doğru

216. Uzun bir koridordan geçtik. O koridorda mermer levhalar üzerine Harbiye'den subay çıkıp savaş meydanlarında şehit olanların adları oyulmuştu. Üzüldüm. Şikayet komisyonu odasına vardım. Komisyon, topu topu bir İngiliz onbaşısından ibaretmiş; ona durumu anlattım. Birden bire herif yüzüme tabanca patlatırcasına "Sen kendini beyaz insan mı sanıyorsun?" diye haykırdı. Ben de "Senin kadar beyazım!" dedim. Hemen herif cebinden bir düdük çıkartıp aceleyle öttürdü. Binanın uzak, yakın çeşitli odalarından başka düdük sesleri buna cevap verdi. Demek ki gelenleri korkutmak için böyle bir tertibe başvuruyorlardı? Arkamı dönünce arkamda on kadar asker sıralanmış olduğunu gördüm. Ses çıkarmadım. "Hiçbir diyeceğim yok, haklısınız." dedim, o koridordan geçerek çıkıp gittim. O sırada bir arkadaşla konuşurken arkadaş İstanbul'dan, şehir hâlâ bir Türk şehriymiş gibi söz ediyordu.

Halikarnas Balıkcısı, *Mavi Sürgün*

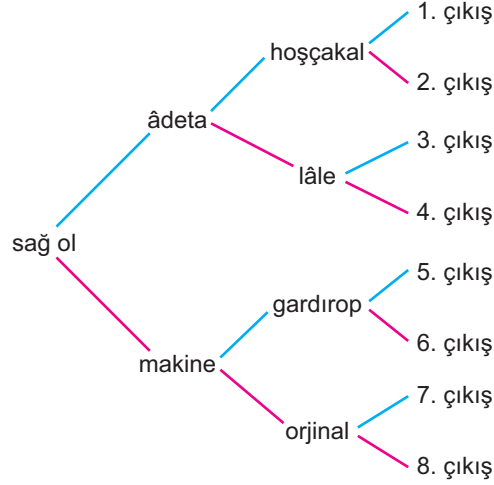
Bu parça ilgili aşağıdaki cümlelerin yanına cümle doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- "Şikayet" sözcüğü, "Şikâyet" biçiminde yazılmalıdır. ()
- "Hiçbir" sözcüğünün yazımı doğrudur. ()
- "Demek ki" sözcüğü "Demekki" biçiminde ayrı yazılmalıdır. ()
- "Birden bire" sözü "birdenbire" biçiminde bitişik yazılmalıdır. ()
- "başvuruyorlardı" sözcüğünün yazımı yanlıştır. ()

Yazılı Sınav Soruları

217. Aşağıda verilen tanılayıcı dallanmış ağaçtaki sözcüklerin yazımlarının bazıları doğru, bazıları yanlıştır. İlk sözcükten başlayıp, cevap oklarını takip ederek doğru çıkışa ulaşınız.

Mavi yol doğru, kırmızı yol yanlıştır?

KAZANIM: 10.7.7: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Noktalama işaretleri)

218. Demek bu () nihayet dört yıl evveline dair bir hikâyeydi. Hâlbuki bana uzak bir geçmişin rivayetleri gibi geliyordu. Dört yıl, beş yıl şimdi nedir benim gözümde () Daha dün () hayır dünden de yakın bir şey. Beş yıllık bir zaman merhalesi bence bir cümlelerin sonundaki noktadan hatta iki fıkranın arasındaki virgülden farksızdır şimdi () Bu kısacık mühlet nice sözlerim yarıda kalmıştır ve daha nicelerini söylemekte devam ediyorum. Bir de bakıyorum muhatabımın yüzünde birtakım çizgiler () buruşukluklar hasıl olmuş () gözlerin ferî sönmüş; yanakları sarkmıştır. Bir de bakıyorum ki muhatabım beni dinlemekten yorulmuş, uyuklamak üzeredir. () Dur yahu () Daha sözümü bitirmedim () ()

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Anamın Kitabı

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

Yazılı Sınav Soruları

219.Parçada numaralanmış noktalama işaretlerinin kullanım amaçlarını aşağıdaki tablolara yazınız.

I.

II.

--	--

Sen bu türküyü söylerken o kadar, o kadar hayatta dolu idin ki başına gelmeyecek, gelemez; sana kıyamaz bir şeyin şakasını
 ediyorsun sanıyorduk. Sen o zaman kendin ne duyardın bilmem fakat biz sende _yaşamının ta kendisi olan- dinmez kaynarlık
 görürdük. Bununla beraber, bir gün Çankaya'da,
 - Dün gece uykum kaçmıştı, düşündüm. Birader tabiat önünde insan bir hiç, amma hiç, demiştin

III.

IV.

--	--

220.7 Haziran 1952()de gece yarısından biraz sonra İstanbul'da () Moda'da küçük bir özel hastanede doğmuşum. Annem beni ilk gördüğünde benden iki yaş büyük olan ağabeyime göre daha zayıf, daha kırılgan olduğunu düşündü. Aslında () düşünmüş () demeliydim. Türkçede rüyaları () masalları ve doğrudan yaşamadığımız şeyleri anlatırken kullandığımız ve benim çok sevdiğim () miş()li geçmiş zaman beşikteyken () çocuk arabasındayken ya da ilk defa yürürken yaşadıklarımızı anlatmak için daha uygundur. Çünkü bu ilk hayat deneyimlerimizi bize yıllar sonra annemiz, babamız anlatır. Biz () bir başkasının ilk kelimelerini söyleyişini duyar () ilk adımlarını atışını seyrederek gibi kendi hikâyemizi dinlemekten ürpererek zevk alırız.

Orhan Pamuk, *İstanbul-Hatıralar ve Şehir*

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

221.Sivaslı bir odacımız vardı () Hasan () Aslan gibi delikanlıydı () sıkığının suyunu çıkaracak cinsten. Hasan hemşehrisini görünce inanılmayacak kadar heyecanlandı eli ayağı boşaldı. Kapının dışından Veysel'i izliyor, gözünü ondan ayırmıyordu. Bir ara fotoğrafhaneden bir şey lazım oldu () fotoğrafhaneye Hasan'ı gönderdik. Göndermemizle içeriden müthiş bir gümbürtünün kopması bir oldu. Hasan () heyecandan kapıyı ters taraftan açmak istemiş () açılmayınca da bir omuz darbesiyle kapıyı menteşelerinden sökerek kırmıştı. Çok utandı () işe de yeni başlamıştı. Onlar gidince hemen kapıyı onardı ve () O bizler için ulaşılmaz bir insandır () Bir an karşımda görünce ne yapacağımı şaşırdım, kusurumu bağışlayın. Bir daha olmaz. () dedi.

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere hangi noktalama işaretleri konmalıdır?

Yazılı Sınav Soruları

222. Aşağıda verilen tanılayıcı dallanmış ağaçtaki ifadelerin bazıları doğru, bazıları yanlıştır. İlk ifadeden başlayıp, cevap oklarını takip ederek doğru çıkışa ulaşınız.

Mavi yol doğru, kırmızı yol yanlıştır.

KAZANIM: 10.7.8: Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Cümle türleri)

223. (I) Atatürk dinî ve resmî tüm bayramlara karşı duyarlıydı ama Cumhuriyet Bayramı'nın onun için ayrı bir özelliği vardı. (II) O gün başka türlü duygular taşır ve heyecanını da hepimize belli ederdi. (III) Bayramdan bir gün önce hazırlanmaya başladığı. (IV) 29 Ekim'den bir gece önce yani 28 Ekim gecesi sohbetini kısa tutar, odasına çekilir ve yatar. (V) Yine bir gün önceden çalışma odasında veya kütüphanede, ertesi gün törende ne konuşacağını, neler söylemesi gerektiğini küçük notlar hâlinde toplar; sonra da hepsinin ortak noktasını tespitle, konuşmasının ana hatlarını çıkarırdı.

Mustafa Kemal Ulusu, Atatürk'ün Yanı Başında

Bu parçayla ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- I. cümle, yüklem türüne göre ---- cümledir.
- II. cümle, yapısına göre ---- cümledir.
- III. cümle, anlamına göre ---- cümledir.
- IV. cümle, yüklem yerine göre ---- cümledir.
- V. cümle yapısına göre ---- cümledir.

Yazılı Sınav Soruları

224. a Yağmurlu havalarda tramvayla geçerken bile pencereden benim romanlarımı uzatırdı.
b Serez'den ayrılırken beni en çok sevindiren şey, istediğim kitaplara kavuşma olanağının artık gerçekleşmesiydi.

Bu cümleleri tabloda istenen özellikler açısından inceleyiniz.

	Yüklemine Türüne Göre	Yüklemine Yerine Göre	Anlamına Göre	Yapısına Göre
a				
b				

225. a Nesir türlerine oranla divanlar daha cana yakın görünürlerdi bana.
b Yaylalarda, ormanlarda, kırlarda gezer; derin derin yaşadım.

Bu cümleleri tabloda istenen özellikler açısından inceleyiniz.

	Yüklemine Türüne Göre	Yüklemine Yerine Göre	Anlamına Göre	Yapısına Göre
a				
b				

- 226.(I) Ev yaşamımızın bendeki en eski anıları, bu gece okumalarıyla karışiktir. (II) Yemekten sonra babam kahvesini içerken biraz konuşulurdu. (III) Sonra babamın bir işareti üzerine ablam eline bir kitap alır, gaz lambasının yanına oturur, bir gece önce bıraktığı yerden okumaya başlardı. (IV) Annem ve babam sessizce dinlerlerken ben hikâyeyi izlemeye uğraşır; sonunda yorulup minderin üzerinde derin bir uykuya daldım. (V) Bu gece okumalarından hatırladığım ilk romanlardan biri, *Felâton Bey'le Rakım Efendî* dir.

Hüseyin Cahit YALÇIN, *Edebiyat Anıları*

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki yargıların yanına yargı doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- a) I. cümle, ad cümlesidir. ()
b) II. cümle, basit bir cümledir. ()
c) III. cümle, bağımlı sıralı cümledir. ()
d) IV. cümle, bağlı cümledir. ()
e) V. cümle, kurallı, birleşik cümledir. ()

Yazılı Sınav Soruları

227. a İçimdeki merak ve sevgi dolayısıyla şairimizin arkadaşlarının kimler olduğunu veya onu tanıyanların ağzından dinlemek için bir dizi röportaj yapmaya karar verdim.
- b Anıda yazar, nesnel bir tutum sergiler ancak kişi ve olaylar hakkındaki duygu ve izlenimlerini de ortaya koyar gerçek olay ve kişiler söz konusu olduğu için.

Bu cümleleri tabloda istenen özellikler açısından inceleyiniz.

	Yüklemine Türüne Göre	Yüklemine Yerine Göre	Anlamına Göre	Yapısına Göre
a				
b				